

Lagrådsremiss

Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 28 januari 2016

Sven-Erik Bucht

Maria Wetterling
(Näringsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås ändringar i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken i syfte att effektivisera sanktionssystemet. Förslaget innebär att vissa överträdelser som begås efter landning av fångsten ska överföras från det straffrättsliga området till ett system med sanktionsavgifter. Regeringen föreslås få bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka överträdelser som ska leda till sanktionsavgift och vilken avgift som ska betalas. Avgiften ska uppgå till minst 1 000 kronor och högst 50 000 kronor. Det föreslås även bestämmelser som reglerar frågor om subjektivt ansvar, avgiftsbefrielse i vissa fall, undvikande av dubbla sanktioner, rätt för den avgiftsskyldige att yttra sig, verkställighet och preskription. Slutligen görs ändringar med anledning av Lissabonfördraget, reformen av den gemensamma fiskeripolitiken och tidigare genomförda ändringar i fiskelagen (1993:787).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2016.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken	7
3	Ärendet och dess beredning	13
4	Nuvarande reglering	14
4.1	De aktuella lagarnas tillämpningsområde	14
4.2	Olika sanktionsbestämmelser för yrkesfiskare och andra aktörer än fiskare på fiskets område	14
4.3	Sanktionsavgifter för yrkesfiskare	15
5	Regeringens förslag och bedömningar	16
5.1	Sanktionsavgifter för andra än yrkesfiskare	16
5.1.1	Överträdelse av bestämmelser om uppgiftsskyldighet och märkningskrav ska leda till sanktionsavgifter	16
5.1.2	Inget krav på uppsåt eller oaktsamhet	21
5.1.3	Avgiftens storlek	22
5.1.4	Dubbla sanktioner	23
5.1.5	Avgiftsbefrielse om det skulle vara oskäligt att ta ut avgift	25
5.1.6	Ansvarig myndighet	26
5.1.7	Den avgiftsskyldige ska få tillfälle att yttra sig	27
5.1.8	Beslut om avgift delges	28
5.1.9	Betalning av avgift	28
5.1.10	Verkställighet av beslut om avgift	29
5.1.11	Preskription av beslut om avgift	30
5.1.12	Överklagande av beslut om avgift	30
5.2	Ändrad utformning av bestämmelsen om vite och straff	31
5.3	Anpassning till Lissabonfördraget och andra följändringar	32
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	35
7	Konsekvenser	36
7.1	Konsekvenser för det allmänna	36
7.1.1	Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket	36
7.1.2	Kronofogdemyndigheten	36
7.1.3	Polis och åklagare	36
7.1.4	Domstolar	36
7.2	Konsekvenser för enskilda	37

8	Författningskommentar	39
8.1	Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)	39
8.2	Förslag till lag om ändring i lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken	40
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15).....	44
Bilaga 2	Sammanfattning av författningsförslagen i promemorian Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15)	45
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna (Ds 2015:15)	52
Bilaga 4	Sammanfattning av kompletterande promemoria till departementspromemorian Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15)	53
Bilaga 5	Sammanfattning av författningsförslagen i kompletterande promemoria till departementspromemorian Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15).....	54
Bilaga 6	Förteckning över remissinstanser till kompletterande promemoria till Ds 2015:15.....	55

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i fiskelagen (1993:787),
2. lag om ändring i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)

Härigenom föreskrivs att 22 och 58 §§ fiskelagen (1993:787) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som innehar *yrkesfiskelicens enligt 30 §* eller som utan stöd av sådan licens fiskar för att sälja fångsten att lämna uppgifter om

1. fiskefartyg, fiskeredskap, fiskemetod, fångst, tid och plats för fångsten, omlastning, landning, försäljning, och

2. andra förhållanden *rörande* fisket som är av betydelse för tillämpningen av *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *föreskriva* att ett fiskefartyg *skall* ha utrustning som automatiskt via satellit överför information om fartyget.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som innehar *fiskelicens eller personlig fiskelicens* eller som utan stöd av sådan licens fiskar för att sälja fångsten att lämna uppgifter om

2. andra förhållanden *som rör* fisket *och* som är av betydelse för tillämpningen av *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *meddela föreskrifter om* att ett fiskefartyg *ska* ha utrustning som automatiskt via satellit överför information om fartyget.

58 §²

Den myndighet som regeringen bestämmer prövar frågor om tilldelning av prickar, om återkallelse av fiskelicens, personlig fiskelicens och särskilt tillstånd enligt 21 §, om förbud att verka som befälhavare, om interimistiska beslut som avser prickar, återkallelse eller förbud och om indragning eller begränsning av tillåtna fiskedagar enligt 52–56 och 57 a §§.

Ett sådant beslut gäller omedelbart, om inte något annat

¹ Senaste lydelse 2003:251.

² Senaste lydelse 2014:1026.

beslutas. Tiden för återkallelse räknas från den dag som anges i beslutet, dock tidigast från delgivningen av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2016.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

dels att rubriken till lagen samt 1–8 och 10–12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 10 a–10 f §§, och närmast före 10 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

Lag om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

1 §³

I denna lag ges bestämmelser som behövs för att *EG:s* gemensamma fiskeripolitik *skall* kunna genomföras i Sverige.

Med *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken avses i denna lag *EG:s* förordningar om

1. åtgärder för bevarande och förvaltning av fiskresurserna,

2. *strukturåtgärder för fiskerinäringen*, och

3. marknadsreglering av *fisk och fiskprodukter*.

Denna lag tillämpas inte i fråga om sådana bestämmelser i *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken som helt faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen (2006:804).

I denna lag ges bestämmelser som behövs för att *EU:s* gemensamma fiskeripolitik *ska* kunna genomföras i Sverige.

Med *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken avses i denna lag *EU:s* förordningar om

1. åtgärder för bevarande och förvaltning av fiskresurserna,

2. *stöd för åtgärder inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och den integrerade havspolitik*en, och

3. marknadsreglering av *fiskeri- och vattenbruksprodukter*.

Denna lag tillämpas inte i fråga om sådana bestämmelser i *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken som helt faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen (2006:804).

2 §⁴

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får i fråga om *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

Regeringen eller den myndighet *som* regeringen bestämmer får i fråga om *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

³ Senaste lydelse 2006:824.

⁴ Senaste lydelse 1995:1389.

meddela föreskrifter som får finnas som komplettering till förordningarna eller som behövs för verkställigheten av förordningarna.

Första stycket gäller inte föreskrifter *angående* frågor som avses i fiskelagen (1993:787).

meddela föreskrifter som får finnas som komplettering till förordningarna eller som behövs för verkställigheten av förordningarna.

Första stycket gäller inte föreskrifter *om* frågor som avses i fiskelagen (1993:787).

3 §⁵

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, *för verksamhet som inte utgör yrkesmässigt fiske enligt fiskelagen (1993:787), föreskriva* att en näringsidkare som *tar befattning med fisk eller fiskprodukter* som omfattas av EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, *skall lämna uppgifter om*

1. fiskefartyg, fiskeredskap, fiskemetod, fångst, tid och plats för fångsten, omlastning, landning, inköp, försäljning, import och export, och

2. andra förhållanden av betydelse för tillämpningen av förordningarna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, *i fråga om annan verksamhet än fiske, meddela föreskrifter om att en näringsidkare som befattar sig med fiskeri- och vattenbruksprodukter* som omfattas av EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken *ska lämna uppgifter om*

4 §⁶

Tillsyn och annan kontroll av efterlevnaden av andra regler i EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken än bestämmelser om fisket och av föreskrifter meddelade med stöd av denna lag utövas av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Regeringen får *föreskriva* att en tillsynsmyndighet får överlåta åt någon annan myndighet att utöva viss tillsyn.

Om tillsynen överlåts, *skall* vad som sägs om tillsynsmyndighet i lagen gälla även den myndighet *till vilken* tillsynen överlåts.

Tillsyn och annan kontroll av efterlevnaden av andra regler i EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken än bestämmelser om fisket och av föreskrifter meddelade med stöd av denna lag utövas av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Regeringen får *meddela föreskrifter om* att en tillsynsmyndighet får överlåta åt någon annan myndighet att utöva viss tillsyn.

Om tillsynen överlåts *ska det* som sägs om tillsynsmyndigheten i lagen gälla även den myndighet *som* tillsynen överlåts *till*.

5 §

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som

⁵ Senaste lydelse 1995:1389.

⁶ Senaste lydelse 1995:1389.

behövs för att reglerna i *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken och föreskrifter meddelade med stöd av lagen *skall efterlevas*.

I beslut om föreläggande eller förbud får tillsynsmyndigheten *sätta ut vite*.

behövs för att reglerna i *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken och föreskrifter meddelade med stöd av lagen *ska följas*.

Tillsynsmyndigheten får *före*na beslut om föreläggande eller förbud *med vite*.

6 §

För tillsyn enligt denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till fartyg, fordon, områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där *fisk och fiskprodukter* hanteras. Tillsynsmyndigheten får göra de undersökningar och ta de prover som behövs för tillsynen utan att ersättning lämnas.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Den som är föremål för tillsyn *skall* tillhandahålla den hjälp som behövs för tillsynen.

Polismyndigheten *skall* på begäran lämna den hjälp som behövs vid tillsynen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får *föreskriva att det tas ut* avgifter för tillsynen enligt denna lag.

För tillsyn enligt denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till fartyg, fordon, områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där *fiskeri- och vattenbruksprodukter* hanteras. Tillsynsmyndigheten får göra de undersökningar och ta de prover som behövs för tillsynen utan att ersättning lämnas.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Den som är föremål för tillsyn *ska* tillhandahålla den hjälp som behövs för tillsynen.

Polismyndigheten *ska* på begäran lämna den hjälp som behövs vid tillsynen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *meddela föreskrifter om* avgifter för tillsynen enligt denna lag.

7 §

Bestämmelserna i 6 § första och andra styckena gäller också för *EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer*.

Bestämmelserna i 6 § första och andra styckena gäller också för *Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten och för inspektörer som utsetts av dessa institutioner*.

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *föreskriva att den som mottar stöd eller betalar avgifter enligt EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken *skall* föra anteckningar om mottaget stöd och betalda avgifter och att dessa

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *meddela föreskrifter om att den som tar emot stöd eller betalar avgifter enligt EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken *ska* föra anteckningar om mottaget stöd och betalda avgifter

anteckningar *skall* bevaras under viss tid. och att dessa anteckningar *ska* bevaras under viss tid.

10 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *föreskriva* att ränta *skall* betalas på belopp enligt *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, om Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *meddela föreskrifter* om att ränta *ska* betalas på belopp enligt *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, om

1. beloppet betalas efter förfallodagen,
2. mottagaren inte är berättigad till beloppet och detta *skall återbetalas*.
2. mottagaren inte är berättigad till beloppet och detta *ska betalas tillbaka*.

Sanktionsavgifter

10 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om att den som överträtt bestämmelser om uppgiftsskyldighet eller märkningskrav i EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter meddelade med stöd av 2 och 3 §§ ska betala en sanktionsavgift.

Avgiftens storlek ska framgå av regeringens föreskrifter. Avgiften ska uppgå till minst 1 000 kronor och högst 50 000 kronor. När regeringen meddelar föreskrifter om avgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och till betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

Sanktionsavgiften ska tillfalla staten.

10 b §

Sanktionsavgift ska tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Sanktionsavgift ska dock inte tas ut om det är oskäligt. Vid prövningen av denna fråga ska det särskilt beaktas

1. om överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte förmått att på egen hand göra det som han eller

hon varit skyldig att göra och inte heller förmått att uppdra åt någon annan att göra det,

2. om överträdelsen annars berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken kunnat förutse eller borde ha förutsett och inte heller kunnat påverka,

3. vad den avgiftsskyldige gjort för att undvika att en överträdelse skulle inträffa, eller

4. om det är fråga om en enstaka överträdelse som saknar betydelse i kontrollhänseende eller är obetydlig med hänsyn till syftet med den bestämmelse som har överträtts.

10 c §

Den myndighet som regeringen bestämmer beslutar om sanktionsavgift.

Innan sanktionsavgift beslutas ska den som anspråket riktas mot ges tillfälle att yttra sig. Om denne inte har getts tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen skedde får någon sanktionsavgift inte beslutas.

10 d §

Om ett vite har dömts ut får inte sanktionsavgift beslutas för samma gärning.

10 e §

Ett beslut om sanktionsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken när det har fått laga kraft.

10 f §

Sanktionsavgiften faller bort om beslutet inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fått laga kraft.

11 §⁷

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter meddelade med stöd av denna lag i fråga om

1. uppgiftsskyldighet,
2. kvalitetsnormer och andra bestämmelser för handeln med fisk och fiskprodukter.

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter meddelade med stöd av denna lag i fråga om *kvalitetsnormer och andra bestämmelser för handeln med fiskeri- och vattenbruksprodukter.*

Till ansvar enligt första stycket ska det inte dömas om gärningen kan leda till sanktionsavgift enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 10 a §.

12 §⁸

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Till ansvar enligt denna lag *skall* inte heller dömas om gärningen är ringa eller belagd med straff enligt brottsbalken, lagen (2000:1254) om straff för smuggling eller fiskelagen (1993:787).

Om ett vite har dömts ut får det inte dömas till ansvar enligt denna lag för samma gärning.

Till ansvar enligt denna lag *ska det* inte heller dömas om gärningen är ringa eller belagd med straff enligt brottsbalken, lagen (2000:1254) om straff för smuggling eller fiskelagen (1993:787).

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2016.
 2. Äldre bestämmelser gäller i fråga om överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

⁷ Senaste lydelse 2003:252.

⁸ Senaste lydelse 2000:1254.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen har från olika håll uppmärksammats på att sanktionssystemet på fiskets område inte är tillräckligt effektivt i alla delar. T.ex. har Europeiska kommissionen i sin utvärdering av kontrollsystemen i medlemsstaterna vid Nordsjön den 8–12 oktober 2012 (SE-E2-2012-03-A) och senare i sin utvärdering av det svenska förvaltningssystemet för data och kontroll den 20–24 januari 2014 (SE-E2-2014-01-A) ansett att det är en brist i det svenska sanktionssystemet att det inte finns några administrativa sanktioner utan bara straffrättsliga sanktioner för överträdelser som begås efter landning av fångst, eftersom sådana överträdelser normalt inte leder till att åtal väcks.

Mot bakgrund av kommissionens synpunkter lämnade Havs- och vattenmyndigheten den 27 mars 2013 en skrivelse till Landsbyggsdepartementet med förslag till författningsändringar (L2013/1076/JFS). I skrivelsen föreslogs bl.a. att systemet med sanktionsavgifter som enligt fiskelagen i dag gäller enbart för yrkesfiskare skulle utvidgas till att omfatta andra näringsidkare än yrkesfiskare som hanterar fiskeriprodukter efter landning av fångsten.

Genom en skrivelse till dåvarande Landsbyggsdepartementet den 28 februari 2014 (L2014/857/JFS) förespråkade därefter Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) samma utvidgning av systemet med sanktionsavgifter som Havs- och vattenmyndigheten tidigare föreslagit med avsikten att även överträdelser av EU:s handelsnormer för fiskeriprodukter skulle kunna föranleda sanktionsavgift.

Med anledning av myndigheternas förslag till författningsändringar har det inom Näringsdepartementet upprättats en promemoria, Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Näringsdepartementet (dnr N2015/02165).

Det har inom Näringsdepartementet även upprättats en kompletterande promemoria till departementspromemorian Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 4*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 5*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Näringsdepartementet (dnr N2015/02165).

4 Nuvarande reglering

4.1 De aktuella lagarnas tillämpningsområde

Lagbestämmelser på fiskets område finns i fiskelagen (1993:787) respektive lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

Enligt 1 § första stycket lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken innehåller lagen bestämmelser som behövs för att den gemensamma fiskeripolitiken ska kunna genomföras i Sverige. Med EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken avses enligt andra stycket samma paragraf EG:s förordningar om åtgärder för bevarande och förvaltning av fiskresurserna, om strukturåtgärder för fiskerinäringen och om marknadsreglering av fisk och fiskprodukter.

Fiskelagen gäller enligt 1 § rätten till fiske samt fisket inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon samt i vissa särskilt angivna fall även svenskt havsfiske utanför den ekonomiska zonen. Då EU enligt artikel 3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har så kallad exklusiv befogenhet – exklusiv rätt att lagstifta och anta rättsligt bindande akter – när det gäller bevarande av havets biologiska resurser inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken innehåller även fiskelagen till stor del bestämmelser som behövs för att komplettera EU-lagstiftningen på området.

Tillämpningsområdet för respektive lag är avgränsat så att nationella regler för själva fisket och verksamheten fram till landning av fångst inklusive fiskarens rapportering av fångst finns i fiskelagen medan övriga frågor rörande den gemensamma fiskeripolitiken, dvs. marknads- och strukturåtgärder som innefattar annan verksamhet än fiske, regleras i lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken (jfr prop. 1995/96:8 s. 17 och s. 25). Denna gränsdragning kommer till uttryck i flera bestämmelser i lagarna.

4.2 Olika sanktionsbestämmelser för yrkesfiskare och andra aktörer än fiskare på fiskets område

De bestämmelser i den gemensamma fiskeripolitiken som innehåller skyldigheter inom ramen för yrkesfisket är straffsanktionerade i fiskelagen (37–44 §§). Överträdelse av sådana bestämmelser kan också medföra sanktionsavgifter (se vidare nedan i avsnitt 4.3).

Gemensamt för fiskelagens sanktioner såvitt gäller yrkesfisket är att de tar sikte på överträdelse som sker i fisket och som begås av innehavare av fiskelicens, innehavare av personlig fiskelicens eller befälhavare på fiskefartyg.

I 11 § lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken föreskrivs straff för brott mot EU-bestämmelser eller nationella föreskrifter som meddelats med stöd av lagen i fråga om uppgiftsskyldighet, kvalitetsnormer och handelsbestämmelser. Av den gränsdragning som beskrivits i det föregående avsnittet följer att straffbestämmelsen omfattar överträdelse som begås av andra aktörer inom

fiskerinäringen än yrkesfiskare och som äger rum efter det att fångsten har landats. Det finns inte några bestämmelser i lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken som föreskriver att sådana överträdelse ska medföra sanktionsavgift.

4.3 Sanktionsavgifter för yrkesfiskare

Enligt 50 a § fiskelagen får regeringen meddela föreskrifter om att den som bedriver yrkesmässigt fiske eller annars fiske i näringsverksamhet ska betala en sanktionsavgift om denne bryter mot sådana föreskrifter eller EU-bestämmelser som avses i 40 § första och andra styckena. Vilka överträdelse som ska leda till sanktionsavgift anges i regeringens föreskrifter.

Enligt 50 b § fiskelagen krävs varken uppsåt eller oaktsamhet för att sanktionsavgift ska kunna meddelas. Sanktionsavgift ska meddelas för varje konstaterad överträdelse såvida det inte är oskäligt att ta ut avgift. Vid prövningen av om det ska anses oskäligt att ta ut sanktionsavgift ska det enligt 50 b § andra stycket särskilt beaktas ett antal i paragrafen uppräknade omständigheter. Uppräkningen är inte uttömmande utan ska ses som exempel på vad som ska anses oskäligt.

I 40 b § fiskelagen anges vidare att det inte ska dömas till straffrättsligt ansvar enligt 40 § första eller andra stycket fiskelagen om gärningen kan leda till sanktionsavgift enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 50 a §. Bestämmelsen syftar till att motverka dubbla sanktioner för en och samma gärning.

Enligt 50 c § är det Havs- och vattenmyndigheten som beslutar om sanktionsavgifter. I paragrafens andra stycke föreskrivs att den som anspråket riktas mot ska ges tillfälle att yttra sig innan ett beslut om sanktionsavgift fattas.

I 50 d, 50 e, 50 f och 50 g §§ fiskelagen regleras därtill möjlighet till verkställighet enligt utsökningsbalken, hinder mot att besluta om sanktionsavgifter om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts, hinder mot att besluta om sanktionsavgifter om den som anspråket riktas mot inte getts tillfälle att yttra sig inom två år från det att förutsättningarna att besluta om avgift har uppfyllts respektive preskription av beslut om avgift när beslutet inte verkställts inom fem år från det att beslutet vann laga kraft.

5 Regeringens förslag och bedömningar

5.1 Sanktionsavgifter för andra än yrkesfiskare

5.1.1 Överträdelser av bestämmelser om uppgiftsskyldighet och märkningskrav ska leda till sanktionsavgifter

Regeringens förslag: Regeringen ska bemyndigas att meddela föreskrifter om att överträdelser av bestämmelser om uppgiftsskyldighet och märkningskrav i EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken ska leda till sanktionsavgift.

Regeringens bedömning: Det bör anges i en förordning vilka överträdelser som ska leda till sanktionsavgift.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som har haft synpunkter tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Krav på effektiva sanktioner

Enligt artikel 89 i rådets förordning (EG) nr 1224/2009 av den 20 november 2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna (EG) nr 847/96, (EG) nr 2371/2002, (EG) nr 811/2004, (EG) nr 768/2005, (EG) nr 2115/2005, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007, (EG) nr 676/2007, (EG) nr 1098/2007, (EG) nr 1300/2008, (EG) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1627/94 och (EG) nr 1966/2006 (den s.k. kontrollförordningen) gäller att medlemsstaterna är skyldiga att se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med nationell rätt, systematiskt vidtas mot fysiska eller juridiska personer som misstänks ha överträtt någon av bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken. De sanktioner som föreskrivs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Vid införandet av sanktionsavgiftssystemet i fiskelagen konstaterade regeringen att polisens, åklagarnas och de allmänna domstolarnas begränsade resurser hade gjort att andra brott prioriterats framför överträdelser av fiskelagstiftningen. Regeringen bedömde att en övergång från det straffrättsliga systemet till ett system med administrativa sanktionsavgifter som innebär att den ansvariga myndigheten utreder och beslutar om avgifter skulle frigöra resurser från polis och åklagare och leda till snabbare reaktioner på de överträdelser som sker. Detta bedömdes i sin tur leda till en betydande effektivisering av sanktions-systemet och ge ökad preventiv effekt (prop. 2007/08:108 s. 16 f).

Regeringens bemyndigande att meddela föreskrifter om sanktionsavgifter i fiskelagen är begränsat till att avse yrkesfiskares överträdelse av någon av de föreskrifter eller EG-förordningar som avses i 40 § första och andra styckena fiskelagen. Av den gränsdragning som redovisats i avsnitt 4.2 följer att överträdelse som begås av andra aktörer än yrkesfiskare efter det att fångsten landats straffbeläggs genom 11 § lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken. I den lagen finns det emellertid inga bestämmelser om att sådana överträdelse ska leda till sanktionsavgift.

Regeringen har från olika håll uppmärksammat på att sanktionssystemet på fiskets område inte är tillräckligt effektivt i alla delar. Bl.a. har Europeiska kommissionen i sin utvärdering av kontrollsystemen i medlemsstaterna vid Nordsjön den 8–12 oktober 2012 (SE-E2-2012-03-A) konstaterat att överträdelse i form av försenade eller uteblivna avräkningsnotor och transportdokument eller överträdelse av handelsnormer normalt inte leder till att åtal väcks. Kommissionen påpekar mot den bakgrunden att det är en brist att det inte finns några administrativa sanktioner utan bara straffrättsliga sanktioner för sådana överträdelse och att detta inte är förenligt med kraven på effektiva sanktioner i artikel 89 i kontrollförordningen. Kommissionen har därefter i sin utvärdering av det svenska förvaltningssystemet för data och kontroll den 20–24 januari 2014 (SE-E2-2014-01-A) gjort samma iakttagelse och framhållit att problem med regelefterlevnad i handelsledet kan kopplas till den omständigheten att det befintliga sanktionsavgiftssystemet inte omfattar överträdelse som begås efter landning av fångst. Både Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket har gjort samma bedömning som kommissionen.

Mot bakgrund av det anförda finns det enligt regeringens mening skäl att överväga om vissa typer av överträdelse i stället för straff bör leda till sanktionsavgifter.

Allmänna förutsättningar för sanktionsavgifter

Generellt kan det konstateras att kriminalisering inte är det enda och inte heller alltid det mest effektiva medlet för att motverka oönskade beteenden. Det allmännas resurser för brottsbekämpning bör rimligen koncentreras på sådana förfaranden som kan leda till påtaglig skada eller fara och som inte kan hanteras på annat sätt (jfr prop. 1994/95:23 s. 54 f.).

Ett alternativ till straff är administrativa sanktionsavgifter. Regeringen har behandlat frågan om när sanktionsavgifter bör användas och hur de bör vara utformade för att uppfylla rimliga krav på effektivitet och rättssäkerhet i förarbetena till bestämmelsen om förverkande i 36 kap. 4 § brottsbalken (prop. 1981/82:142 Om ändring i brottsbalken [ekonomiska sanktioner vid brott i näringsverksamhet] s. 21 f.). De riktlinjer som regeringen i detta sammanhang uppställde har behandlats av justitieutskottet och antagits av riksdagen (bet. 1981/82:JuU53, rskr. 1981/82:328). Regeringen angav i detta sammanhang att sanktionsavgifter kan vara ändamålsenliga i fall där regelöverträdelse är särskilt frekventa eller där det föreligger speciella svårigheter att beräkna storleken på den vinst eller den besparing som uppnås i det särskilda

fallet. Andra fall kan vara sådana där den ekonomiska fördelen av en isolerad överträdelse genomsnittligt sett kan bedömas som låg, samtidigt som samhällets behov av skydd på det aktuella området är framträdande. Vidare uttalade regeringen att sanktionsavgifter kan ersätta straff när det är fråga om regler som inte är utformade på ett sådant sätt att det finns utrymme för skönsmässiga bedömningar av om en överträdelse skett och att överträdelsen i sig förutsätter uppsåt eller oaktsamhet (prop. 1981/82:142 s. 24 f.). Motsatsvis följer att ett system med sanktionsavgifter bara bör omfatta sådana överträdelser som typiskt sett är lätta att konstatera utan någon mer ingående utredning och klara och tydliga för den enskilde (för motsvarande resonemang, jfr prop. 2007/08:108 s. 18 f.).

Överträdelser av uppgiftsskyldigheter och märkningskrav efter landning av fångst ska leda till sanktionsavgift

Överträdelser av bestämmelser om uppgiftsskyldighet som är straffbelagda genom 11 § lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken är typiskt sett lätta att konstatera och kräver ingen utredning. Med brott mot uppgiftsskyldigheten enligt 11 § avsågs ursprungligen alla former av brister vad gäller skyldigheten att på olika områden av gemenskapens fiskeripolitik lämna uppgifter, t.ex. vid loggbokföring, upprättande av landningsnotor eller avräkningsnotor och transportdokumentation (prop. 1994/95:75 Vissa livsmedelspolitiska åtgärder vid ett medlemskap i Europeiska unionen s. 56). Efter ändringar i lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken som gjorts i syfte att samla alla föreskrifter om själva fisket i fiskelagen (se avsnitt 4.1) omfattar straffstadgandet i 11 § inte längre brott mot skyldighet för den som bedriver yrkesmässigt fiske att lämna uppgifter (jfr prop. 1995/96:8 s. 16 f.). Det innebär att överträdelser av fiskarens skyldighet att rapportera fångster m.m. i form av loggbokföring och landningsdeklarationer i stället straffbeläggs i fiskelagen medan skyldigheten för andra aktörer som hanterar fångsten efter landning att upprätta avräkningsnotor, fångstintyg och transportdokumentation alltså straffbeläggs genom 11 § lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

Överträdelser av sådana bestämmelser om uppgiftsskyldighet utgör inte till sin art de mest allvarliga överträdelserna på fiskeområdet och medför i sig inte någon skada på fiskbestånden. Bedömningen är att det kan antas leda till en betydande effektivisering av sanktionssystemet om sådana överträdelser i likhet med vad som gäller för yrkesfiskare i stället hanteras inom ramen för ett system med sanktionsavgifter. Överträdelser av bestämmelser om uppgiftsskyldighet i EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken och i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken som i dag är straffbelagda bör därför avkriminaliseras i sin helhet och föras över till ett system med sanktionsavgifter. Sanktionsavgifter skulle därigenom kunna påföras flera olika aktörer i det första handelsledet som hanterar fiskeri- och vattenbruksprodukter.

Som exempel på bestämmelser om uppgiftsskyldighet som bör leda till sanktionsavgifter kan nämnas bestämmelserna i artiklarna 62–65 i kontrollförordningen, som reglerar en skyldighet för registrerade köpare,

registrerade auktionsinrättningar eller andra av medlemsstaterna auktoriserade organ eller personer med en årlig ekonomisk omsättning vid första försäljningar av fiskeriprodukter på under 200 000 EUR som ansvarar för det första utsläppandet på marknaden av fiskeriprodukter som landas i en medlemsstat, dvs. den som i första handelsledet köper eller förmedlar försäljning av fångst av fiskeriprodukter (s.k. förstahandsmottagare), att upprätta och till behöriga myndigheter lämna en avräkningsnota. Förstahandsmottagarna är enligt artiklarna 66 och 67 i kontrollförordningen också skyldiga att upprätta en deklARATION om övertagande om fiskeriprodukterna är avsedda att säljas i ett senare skede. Vidare finns det enligt artikel 68 i kontrollförordningen skyldigheter för transportörer att ta fram och översända ett transportdokument till de behöriga myndigheterna när det landas fiskeriprodukter som transporteras till en annan plats än landningsplatsen och det saknas en avräkningsnota eller en deklARATION om övertagande. Det finns också krav på den som importerar fiskeriprodukter till Sverige från tredje land att lämna ett fångstintyg till de behöriga myndigheterna enligt artiklarna 12, 14 och 16 i rådets förordning (EG) nr 1005/2008 av den 29 september 2008 om upprättande av ett gemenskapssystem för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och om ändring av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1936/2001 och (EG) nr 601/2004 samt om upphävande av förordningarna (EG) nr 1093/94 och (EG) nr 1447/1999 (nedan IUU-förordningen).

I 11 § lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken straffbeläggs också överträdelse av EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen i fråga om kvalitetsnormer och andra bestämmelser för handeln med fiskeriprodukter. Enligt förarbetena kan straffbestämmelsen gälla överträdelse av normerna för klassificering efter kvalitet, storlek och vikt eller bestämmelserna om förpackning, presentation och märkning (kvalitetsnormer kallas ibland marknadsnormer eller handelsnormer). Vidare anges i förarbetena att bestämmelsen träffar överträdelse av bestämmelser som riktar sig till producentorganisationer. Avsikten med bestämmelsen är att straffbelägga brott mot gemenskapens bestämmelser om marknadsregleringen i alla led av distributionskedjan (prop. 1994/95:75 s. 47).

Huvuddelen av de marknadsreglerande bestämmelserna finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1379/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1184/2006 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 104/2000 (nedan kallad marknadsordningen). Bestämmelser om handelsnormer finns därutöver i rådets förordning (EG) nr 2406/96 om fastställande av gemensamma marknadsnormer för saluföring av vissa fiskeriprodukter, rådets förordning (EEG) nr 2136/89 om gemensamma marknadsnormer för konserverade sardiner samt i rådets förordning (EEG) nr 1536/92 om gemensamma marknadsnormer för konserverad tonfisk och bonit. Ytterligare bestämmelser om villkor för att fiskeri- och vattenbruksprodukter ska få släppas ut på marknaden finns i kontrollförordningen och Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 404/2011 av den 8 april 2011 om tillämpningsföreskrifter

för rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs (tillämpningsförordningen till kontrollförordningen).

Bland dessa förordningar finns bestämmelser om märkning av fiskeriprodukter som gäller aktörer som ansvarar för inköp, försäljning, lagring eller transport av partier med fiskeri- och vattenbruksprodukter i produktions-, bearbetnings- och distributionsledet. Exempel på sådana bestämmelser är:

- Krav enligt artikel 58 i kontrollförordningen på märkning för att säkerställa spårbarhet i alla led av produktion, bearbetning och distribution från fångsten eller skörden till detaljhandelskedet. Sådana märkningskrav kan enligt artikeln avse t.ex. identifikationsnummer, fiskefartygets distriktsbeteckning, art och mängd.
- Krav enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 2406/96 på att ange färskhetskategori.
- Krav enligt artikel 8.3 i rådets förordning (EG) nr 2406/96 på att ange storlekskategori och produktform.
- Krav enligt artikel 11 i rådets förordning (EG) nr 2406/96 på märkning av produkter som importerats från tredje land.

De uppräknade bestämmelserna om märkning av fiskeri- och vattenbruksprodukter är av sådant slag att de är klara och tydliga för den enskilde. Överträdelser av sådana bestämmelser bedöms vidare vara lätta att konstatera utan någon ingående utredning. Sådana överträdelser bedöms mot den bakgrunden bättre lämpa sig för sanktionsavgift i stället för straff enligt ovan redovisade principer.

Det bör i sammanhanget nämnas att de marknadsreglerande bestämmelserna också innehåller krav som ska uppfyllas av livsmedelsföretagare. I den delen faller bestämmelserna inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen (2006:804), se 1 § tredje stycket lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

Utöver märkningskraven finns bland de marknadsreglerande bestämmelserna andra bestämmelser om handeln med fiskeri- och vattenbruksprodukter, såsom krav på att fiskeri- och vattenbruksprodukter måste vägas innan de säljs och att de enligt gällande handelsnormer ska vara beskaffade på ett visst sätt samt om producentorganisationers regel efterlevnad. Överträdelser av sådana bestämmelser kan kräva en mer ingående utredning och bör därför inte omfattas av ett sanktionsavgiftssystem som bygger på strikt ansvar och att överträdelserna ska vara lätta att konstatera. Sådana överträdelser bör även fortsatt vara straffbara.

Bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om sanktionsavgifter

För att sanktionsavgiftssystemet ska fungera måste det vara tydligt vilka bestämmelser som ska föranleda sanktionsavgift. Regeringen anser att bestämmelserna om sanktionsavgift i valet mellan lag och förordning bör tas in i en förordning. Unionsbestämmelserna på fiskeområdet ändras kontinuerligt och det kommer därför att behöva göras kontinuerliga uppdateringar av bestämmelserna om sanktionsavgift. Det är på grund av det inte lämpligt att i lag ange vilka bestämmelser som ska omfattas av

systemet. Ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vilka överträdelse som ska leda till sanktionsavgift bör därför tas in i lagen efter förebild av motsvarande bestämmelser i fiskelagen (jfr prop. 2007/08:107 s. 22).

5.1.2 Inget krav på uppsåt eller oaktsamhet

Regeringens förslag: Sanktionsavgift ska tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med att införa administrativa sanktionsavgifter är att förenkla och effektivisera sanktionsavgiftssystemet. Som tidigare nämnts i avsnitt 5.1.1 är det en förutsättning att sanktionsavgiftssystemet omfattar överträdelse av bestämmelse som typiskt sett är klara och tydliga och att överträdelse i normalfallet inte kräver någon mer ingående utredning. På så sätt kan en överträdelse leda till en snabb reaktion från samhället i form av en avgift. En avgiftsskyldighet som bygger på strikt ansvar bidrar till en förenkling och effektivisering av sanktionssystemet. Bedömningsinslaget blir betydligt mindre än om det för ansvar skulle krävas oaktsamhet eller uppsåt. Det möjliggör också att överträdelse kan beivras i större utsträckning än vad som är fallet i dag, vilket är ett av skälen till att införa ett system med sanktionsavgifter.

Såsom anfördes vid införandet av ett sådant system för yrkesfisket bygger konstruktionen med strikt ansvar på en presumtion att överträdelse på området inte kan ske på annat sätt än som en följd av uppsåt eller oaktsamhet. Vidare framgår av praxis från Europadomstolen att en sådan presumtion är tillåten under förutsättning att den hålls inom rimliga gränser och att det görs en nyanserad och inte alltför restriktiv prövning av befrielsegrunderna i varje enskilt fall. Eftersom presumptionen ska gälla endast vissa överträdelse som anges i förordning och den avgiftsskyldige i vissa angivna fall ska vara befriad från avgift (se nedan avsnitt 5.1.5) bedöms detta krav vara uppfyllt.

Presumptionen ska gälla för varje objektivt konstaterad överträdelse. Enligt 12 § andra stycket lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken gäller att det inte ska dömas till ansvar för ringa brott. Att på motsvarande sätt undanta ringa överträdelse från det avgiftsbelagda området skulle dock förutsätta ett större inslag av skönmässiga bedömningar som skulle motverka syftet med att införa ett system där överträdelse beivras snabbt och effektivt.

5.1.3 Avgiftens storlek

Regeringens förslag: Avgiftens storlek ska framgå av regeringens föreskrifter och uppgå till minst 1 000 kronor och högst 50 000 kronor. När regeringen meddelar föreskrifter om avgiftens storlek för olika typer av överträdelse ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och till betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

Sanktionsavgiften ska tillfalla staten.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Ett effektivt sanktionsavgiftssystem innebär att sanktionsavgift ska kunna påföras frekvent och kort tid efter det att överträdelsen ägt rum. För att uppfylla grundläggande rätts-säkerhetskrav krävs det också att systemet är förutsebart. Ett sådant system kan åstadkommas endast om det är enkelt att avgöra med vilket belopp som avgiften ska påföras vid varje enskilt tillfälle. Detta innebär att avgiften måste fastställas schablonmässigt. Avgift bör därför utgå enligt en på förhand fastställd taxa som regeringen bestämmer i en förordning.

För sanktionsavgiftssystemet i fiskelagen gäller enligt 50 a § fiskelagen att regeringen ska bestämma avgifternas storlek med hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och till betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

Bedömningen är att samma kriterier bör gälla även för fastställandet av avgifternas storlek i det sanktionsavgiftssystem som nu föreslås i lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

Med överträdelsens allvar avsågs enligt förarbetena till fiskelagens sanktionsavgiftsbestämmelser överträdelsens omfattning eller den risk för skada på fiskbestånden som överträdelsen medför. Betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser kopplades till bestämmelsen som sådan och intresset som den är avsedd att reglera (prop. 2007/08:108 s. 26). För flertalet av de överträdelse som sker efter landning av fångst och som nu föreslås leda till sanktionsavgift är det emellertid svårt att med ledning av risken för skada på fiskbestånden fastställa lämpliga avgiftsnivåer. Sådana överträdelse har typiskt sett inte samma direkta inverkan på fiskbestånden som överträdelse i fisket eftersom de avser bestämmelse som har andra skyddsintressen än bestämmelserna för fisket. Bestämmelserna om gemensamma handelsnormer syftar exempelvis till att förse marknaden med hållbara produkter och att underlätta saluföring som baseras på rättvis konkurrens (skäl 18 i ingressen till marknadsordningen). Krav på märkning för att garantera produkternas spårbarhet syftar till att komplettera bestämmelserna i unionens livsmedelslagstiftning och att skydda konsumenternas intresse (skäl 28 i ingressen till kontrollförordningen). Överträdelse av sådana bestämmelse innebär att konsumenternas men också andra aktörers intresse av korrekt information om fiskeriprodukterna åsidosätts genom att den enskilde aktören försummat att märka sina produkter korrekt. Ofta kan det antas vara fråga om en omedveten försumlighet. Detta talar för att

avgifterna generellt bör vara låga. Vidare är det så att märkningskraven är olika viktiga för konsumenterna och andra aktörer i efterföljande handelsled. Överträdelse av vissa bestämmelser om märkning kan således antas leda till mindre omedelbara och kännbara effekter på handeln och bör därmed betraktas som mindre allvarliga. För denna typ av mindre allvarliga överträdelse bör avgifterna vara förhållandevis låga, med en lägsta nivå på 1 000 kronor.

I vissa fall kan felmärkta produkter emellertid medföra en betydande konkurrensfördel i förhållande till andra aktörer, t.ex. om en produkt medvetet märks som en annan fiskart än vad som faktiskt är fallet. Sådana överträdelse, som gränsar till bedrägeri, kan ha mer allvarliga konkurrensnedrivande effekter. De bör därför betraktas som förhållandevis allvarliga och leda till högre avgifter. Likaså bör överträdelse av vissa bestämmelser om uppgiftsskyldighet som har en tydligare koppling till fiskeripolitikens intresse att skydda fiskbestånden med ledning av ovan nämnda kriterier leda till högre avgifter. Ett exempel är att den som köper eller förmedlar försäljning av fiskeriprodukter i första handelsledet inte fyllt i och lämnat en s.k. avräkningsnota till de behöriga myndigheterna som bl.a. anger vad som har köpts, vem som har sålt, vikten på det som köpts och priset (artiklarna 62–65 i kontrollförfordningen). Om avräkningsnotan saknas blir det svårt för myndigheten att göra korskontroller av bl.a. vad som har köpts, vem som har sålt samt vikt och pris på det som köpts mot de fångstuppgifter som fiskaren har uppgett för myndigheten vilket skulle kunna medföra en felaktig kvotavräkning. En felaktig kvotavräkning kan i sin tur möjliggöra att fiske bedrivs i större utsträckning än vad som är tillåtet. På grund av den tydligare kopplingen till intresset att skydda fiskbestånden bör sådana överträdelse betraktas som mera allvarliga.

För mera allvarliga överträdelse av det slag som redovisats i det föregående bör avgifterna ligga i det övre spannet, med en högsta beloppsgräns om 50 000 kronor.

5.1.4 Dubbla sanktioner

Regeringens förslag: En överträdelse som kan leda till sanktionsavgift ska inte kunna leda till straff.

Om ett vite har dömts ut får sanktionsavgift inte beslutas för samma gärning.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Kompletterande promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som har yttrat sig över förslaget i den kompletterande promemorian tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Införandet av ett sanktionsavgiftssystem i lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken bör utformas så att den avgiftsskyldige inte riskerar både straffrättsliga och administrativa sanktioner för en och samma gärning.

Rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger regleras i artikel 4 i sjunde tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europa-konventionen). Enligt förslaget i 5.1.1 ska regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om skyldighet att betala sanktionsavgift för överträdelse av EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen i fråga om uppgiftsskyldighet eller märkningskrav. Överträdelse i fråga om kvalitetsnormer och andra bestämmelser för handeln med fiskeri- och vattenbruksprodukter kommer även fortsättningsvis att vara straffbelagda. Såsom redovisats i avsnitt 5.1.1 innefattar emellertid flera av kvalitetsnormerna och handelsbestämmelserna sådana märkningskrav som bör omfattas av det föreslagna sanktionsavgiftssystemet. Det bör därför införas en bestämmelse som anger att en gärning ska vara straffri om den kan leda till sanktionsavgift enligt föreskrifter som meddelats med stöd av regeringens bemyndigande om sanktionsavgifter. En motsvarande bestämmelse såvitt avser fiskelagens sanktionsavgiftssystem finns i 40 b § fiskelagen som föreskriver att det inte ska dömas till ansvar enligt 40 § första eller andra stycket om gärningen kan leda till sanktionsavgift enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 50 a §.

Enligt 5 § lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken får förelägganden och förbud som meddelas av en tillsynsmyndighet för att lagens regler ska efterlevas förenas med vite. Begreppet straff i den mening som avses i Europakonventionen kan även omfatta vissa administrativa sanktioner som t.ex. vite. Europakonventionens artikel 4 skulle därför kunna aktualiseras även i sådana fall då vite kombineras med en administrativ sanktionsavgift. Samma bedömning som när det gäller straff bör därför gälla med avseende på viten. Det bör alltså tas in en bestämmelse i lagen som reglerar förhållandet mellan vite och sanktionsavgift. Den bör utformas så att sanktionsavgift inte får beslutas för en gärning för vilken vite har dömts ut. Den bör alltså ta sikte på utdömda viten, eftersom det är endast då ett vite har dömts ut som det kan bli aktuellt med dubbelbestraffning. Sanktionsavgift kan härigenom beslutas om ett föreläggande har överträtts men vitet inte har dömts ut. Det kan exempelvis tänkas att ett vitesföreläggande har överträtts men vitet inte kan dömas ut på grund av att något formellt fel har begåtts i handläggningen. Istället kan det då bli aktuellt att använda sig av en sanktionsavgift. Däremot kan det inte i en sådan situation komma i fråga att i ett senare skede döma ut vitet. En motsvarande bestämmelse finns i 11 kap. 55 § plan- och bygglagen (2010:900), enligt vilken en byggsanktionsavgift inte ska tas ut om överträdelsen har medfört att ett vite har dömts ut. I avsnitt 5.2 behandlas frågan om ändrad utformning av 12 § i lagen, som reglerar förhållandet mellan straff och vite.

5.1.5 Avgiftsbefrielse om det skulle vara oskäligt att ta ut avgift

Regeringens förslag: Avgift ska inte tas ut om det är oskäligt. Vid prövningen av denna fråga ska det särskilt beaktas

1. om överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte förmått att på egen hand göra det som han eller hon varit skyldig att göra och inte heller förmått att uppdra åt någon annan att göra det,

2. om överträdelsen annars berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken kunnat förutse eller borde ha förutsett och inte heller kunnat påverka,

3. vad den avgiftsskyldige gjort för att undvika att en överträdelse skulle inträffa, eller

4. om det är fråga om en enstaka överträdelse som saknar betydelse i kontrollhänseende eller är obetydlig med hänsyn till syftet med den bestämmelse som har överträtts.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 5.1.2 har bedömningen gjorts att en sanktionsavgift ska tas ut även om det saknas uppsåt eller oaktsamhet. Undantagsvis kan det dock finnas omständigheter som motiverar en avgiftsbefrielse. En jämförelse kan göras med 50 b § fiskelagen i vilken det föreskrivs att sanktionsavgift inte ska tas ut om det är oskäligt. I bestämmelsen anges att det vid prövningen av om det skulle vara oskäligt att ta ut en avgift särskilt ska beaktas ett antal uppräknade omständigheter. Uppräkningen är exemplifierande (se prop. 2007/08:108 s. 30).

Det betonades i förarbetena till 50 b § fiskelagen att avgiftsbefrielsen skulle avse undantagssituationer och att utrymmet för att inte påföra avgift skulle vara begränsat. Sådana omständigheter kan vara allvarlig sjukdom som förhindrat den enskilde från att uppfylla en skyldighet, omständigheter som varit utom den avgiftsskyldiges kontroll eller i sammanhanget ursäktliga misstag såsom att en uppgift rapporterats fel på grund av ett skrivfel (prop. 2007/08:108 s. 31). Omständigheterna som enligt 50 b § fiskelagen ska beaktas vid bedömningen av om avgiftsbefrielse ska medges har utökats efter bestämmelsens införande. I samband med ändringen uttalade regeringen att avgiftsbefrielse kan vara aktuellt även om det är fråga om en enstaka överträdelse som saknar betydelse i kontrollhänseende eller är obetydlig med hänsyn till syftet med den bestämmelse som har överträtts (prop. 2013/14:184 s. 86). Det har i förarbetena däremot inte ansetts oskäligt att ta ut avgift när överträdelsen exempelvis har berott på att den enskilde inte känt till de regler som gäller eller när överträdelsen berott på dålig ekonomi, tidsbrist, glömska eller dåliga rutiner. Ett sjukdomshinder ska normalt styrkas med sjukintyg (s. 31).

Samma grunder för avgiftsbefrielse som redovisats ovan bör även gälla här. En bestämmelse motsvarande 50 b § fiskelagen bör således tas in i lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

5.1.6 Ansvarig myndighet

Regeringens förslag: Den myndighet som regeringen bestämmer ska besluta om sanktionsavgift.

Promemorians förslag: I promemorian föreslogs att det anges i lagen att Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket beslutar om sanktionsavgift inom sina verksamhetsområden.

Remissinstanserna: *Jordbruksverket* påpekar att det i anslutning till förordningsarbetet bör tydliggöras vilket ansvar Jordbruksverket har avseende rådets förordning (EEG) nr 2136/89 om gemensamma marknadsnormer för konserverade sardiner och rådets förordning (EEG) nr 1536/92 om gemensamma marknadsnormer för konserverad tonfisk och bonit. Bakgrunden är den uppdelning av ansvarsområden som framgår av utredningen av livsmedelstillsynen i Sverige (SOU 1998:61). *Livsmedelsverket* noterar upplysningsvis att de marknadsreglerande bestämmelserna på fiskets område också innehåller krav som ska uppfyllas av livsmedelsföretagare och att bestämmelserna i den delen, enligt punkt 23 i tillkännagivandet (2014:1526) om de EU-bestämmelser som kompletteras av livsmedelslagen, faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen (2006:804). Reglerna om bl.a. konsumentinformation avseende fiskeri- och vattenbruksprodukter faller således inom Livsmedelsverkets ansvarsområde. Det finns alltså inte någon möjlighet att ta ut sanktionsavgift för överträdelser av dessa bestämmelser. Sådana överträdelser är i stället straffbelagda enligt 30 § livsmedelslagen.

Skälen för regeringens förslag: Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket har ett delat ansvar för fiskerelaterade uppgifter. Enligt 5 kap. 4 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (fiskeförordningen) utövar Havs- och vattenmyndigheten inom sitt verksamhetsområde tillsyn över efterlevnaden av EU-förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, föreskrifter som meddelas med stöd av lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken och nationella bestämmelser om fiske. Jordbruksverket utövar, enligt 5 kap. 4 a § första stycket fiskeförordningen när det gäller marknadsregleringen av fisk och fiskprodukter, tillsyn över efterlevnaden av EU-förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, föreskrifter som meddelas med stöd av lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken och nationella bestämmelser om marknadsreglering av fiskeri- och vattenbruksprodukter. I paragrafens andra stycke anges att tillsynen innefattar kontroll av att handelsnormer följs och att kriterier för att erkänna producentorganisationer, branschorganisationer, sammanslutningar av producentorganisationer, kriterier för att godkänna producentorganisationers produktions- och saluföringsplaner och kriterier för att fastställa utlösande pris i samband med privat lagring uppfylls.

Enligt den angivna ansvarsfördelningen innefattas i Jordbruksverkets tillsynsansvar inte efterlevnaden av samtliga marknadsregler inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken utan endast efterlevnaden av handelsnormerna och de bestämmelser som riktar sig mot producentorganisationer och branschorganisationer samt bestämmelserna kopplat till privat lagring. Det betyder att överträdelser i fråga om märkningskrav

som enligt avsnitt 5.1.1 föreslås leda till sanktionsavgift innefattas i Jordbruksverkets tillsynsansvar endast i den mån märkningskraven återfinns i bestämmelser om handelsnormer. Överträdelse i fråga om andra märkningskrav som omfattas av kontrollförordningen på fiskets område, såsom krav på märkning för att garantera produktens spårbarhet, och överträdelse i fråga om uppgiftsskyldighet faller således inom Havs- och vattenmyndighetens ansvarsområde. Såsom *Livsmedelsverket* har anfört gäller att överträdelse av sådana bestämmelser i marknadsregelverket som avser villkor för utsläppande av livsmedel på marknaden och som ska uppfyllas av livsmedelsföretagare – krav på konsumentinformation och handelsbeteckning – faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen och omfattas därmed av Livsmedelsverkets ansvarsområde.

Regeringen avser att på förordningsnivå tydliggöra gränsdragningen mellan myndigheterna.

5.1.7 Den avgiftsskyldige ska få tillfälle att yttra sig

Regeringens förslag: Innan den ansvariga myndigheten beslutar om sanktionsavgift ska den som anspråket riktar sig mot ges tillfälle att yttra sig.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: I 17 § förvaltningslagen finns bestämmelser om parts rätt att yttra sig i ärenden som avser myndighetsutövning mot enskild. Denna rätt är dock inte ovillkorlig. I paragrafen anges ett antal omständigheter under vilka myndigheten får avgöra ärendet utan att parten getts tillfälle att yttra sig. Då ett beslut om sanktionsavgift kan upplevas som ingripande för den som påförs avgiften bör denne – utan undantag – ges tillfälle att påtala eventuella felaktigheter och omständigheter i utredningsmaterialet som kan utgöra skäl för befrielse från avgift innan beslut fattas. På detta sätt kan man säkerställa materiellt riktiga avgöranden och systemets legitimitet. Myndighetens kommunikation med den avgiftsskyldige bör omfatta uppgifter om vad den ansvariga myndigheten gör gällande har inträffat, de omständigheter som åberopas till stöd för detta, vilken bevisning som finns i ärendet samt att myndigheten avser att besluta en sanktionsavgift (jfr, angående motsvarande bestämmelse i fiskelagen, 50 c §, prop. 2007/08:108 s. 33).

Om den avgiftsskyldige inte har getts tillfälle att yttra sig inom två år från det att förutsättningarna för att besluta om avgift har uppfyllts får inte någon sanktionsavgift beslutas (se nedan avsnitt 5.1.11).

5.1.8 Beslut om avgift delges

Regeringens bedömning: Beslut om att ta ut sanktionsavgift bör delges den avgiftsskyldige. Det finns inte något behov av en uttrycklig bestämmelse om detta.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens bedömning: En sökande, klagande eller annan part i ett ärende som avser myndighetsutövning ska enligt 17 § förvaltningslagen under ärendets gång underrättas om alla uppgifter som har tillförts ärendet och ges tillfälle att yttra sig över dem samt enligt 21 § förvaltningslagen underrättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet. Myndigheten bestämmer om dessa underrättelser ska ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt. Ett beslut om sanktionsavgift ska i enlighet med vad som anförs i avsnitt 5.1.10 kunna verkställas när det fått laga kraft. Tidpunkten för när beslutet fått laga kraft är knuten till den tidpunkt då den avgiftsskyldige fick del av beslutet. Följdenligt måste beslutet delges den avgiftsskyldige.

5.1.9 Betalning av avgift

Regeringens bedömning: En särskild betalningsfrist bör inte införas i lagen.

Regeringen bör bemyndiga ansvariga myndigheter att meddela närmare föreskrifter om hur sanktionsavgifter ska betalas.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens bedömning: Syftet med att införa ett system med sanktionsavgifter på fiskets område för andra aktörer än yrkesfiskare är, som tidigare nämnts, att öka effektiviteten i sanktionssystemet. Såsom regeringen konstaterade vid införandet av sanktionsavgiftssystemet i fiskelagen är det viktigt att en sanktion ska kunna beslutas och verkställas så snart som möjligt efter att en överträdelse har konstaterats.

För sanktionsavgifter på yrkesfiskets område gäller att Havs- och vattenmyndigheten har bemyndigats att meddela närmare föreskrifter om hur sanktionsavgifter ska betalas (se 6 kap. 2 c § fiskeförordningen). Av Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (FIFS 2004:25) framgår att en sanktionsavgift enligt fiskelagen ska betalas till Kammarkollegiet. Kammarkollegiet sänder därefter, enligt 3 § indrivningsförordningen (1993:1229), en betalningsuppsmaning till den avgiftsskyldige med angivande av en betalningsfrist. Enligt uppgift från Havs- och vattenmyndigheten finns det upparbetade och väl fungerande rutiner för hanteringen av ärendena mellan myndigheterna. Havs- och vattenmyndigheten

har heller inte erfårit att det har förekommit några problem med betalningen av sanktionsavgifterna.

Att föreskriva en betalningsfrist i lagen skulle innebära en avvikelse från det system som används för betalning av sanktionsavgifter på yrkesfiskets område. Enligt regeringens mening bör det därför istället överlåtas till ansvarig myndighet att avgöra hur betalning av sanktionsavgift ska ske. En betalningsfrist bör därför inte införas i lagen.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 och 11 §§ regeringsformen meddela närmare föreskrifter om hur sanktionsavgifter ska betalas. Något bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om detta behövs därför inte i lagen.

5.1.10 Verkställighet av beslut om avgift

Regeringens förslag: Ett beslut om sanktionsavgift ska få verkställas enligt utsökningsbalken när det har fått laga kraft.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Kronofogdemyndigheten* noterar att ett beslut om sanktionsavgift ska få verkställas enligt utsökningsbalken när det har fått laga kraft, något som enligt Kronofogdemyndighetens mening talar för att sanktionsavgifterna ska handläggas som ett allmänt mål vid verkställighet. För tydlighets skull anser Kronofogdemyndigheten att det bör anges att de sanktionsavgifter som behöriga myndigheter beslutar om ska verkställas som ett allmänt mål enligt 3 kap. 23 § utsökningsbalken samt enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 3 kap. 1 § första stycket 6 utsökningsbalken får en förvaltningsmyndighets beslut bara verkställas om detta framgår av särskild föreskrift. Utan sådan särskild föreskrift får myndighetens beslut om sanktionsavgift alltså inte läggas till grund för verkställighet och myndigheten måste då skaffa sig en exekutionstitel om den avgiftsskyldige inte frivilligt betalar. Det kan ske genom en ansökan om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten som kan bestridas och ytterst kräver domstols dom för att kunna verkställas. Alternativt kan myndigheten själv väcka talan i domstol. Då det är viktigt att en sanktionsavgift kan beslutas snabbt och effektivt bör en sådan tidskrävande ordning undvikas. Det bör därför föreskrivas att ett beslut om sanktionsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken, dvs. att ett beslut om sanktionsavgift ska utgöra en verkställbar exekutionstitel enligt 3 kap. 1 § första stycket 6 utsökningsbalken.

Av 1 kap. 6 § första och andra styckena utsökningsbalken följer att verkställighet av avgifter och andra medel som staten har rätt till och som får verkställas utan föregående dom enligt vad regeringen närmare föreskriver samt andra liknande fordringar ska handläggas som ett allmänt mål. Vidare följer av 1 § i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. att den lagen gäller vid handläggning hos Kronofogdemyndigheten av allmänna mål om verkställighet enligt utsökningsbalken. Enligt regeringens mening står det därför klart att beslut om sanktionsavgifter ska handläggas som ett allmänt mål vid

verkställighet och det finns inte något skäl att upplysa om detta så som Kronofogdemyndigheten efterlyst i sitt remissvar.

Av 3 kap. 23 § andra stycket andra meningen utsökningsbalken kan motsatsvis utläsas att en sådan exekutionstitel som ett beslut om sanktionsavgift utgör får verkställas först efter att det har fått laga kraft, om inte annat är särskilt föreskrivet. Eftersom denna bestämmelse gäller beslut om sanktionsavgifter, saknas det enligt regeringens uppfattning skäl att i lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken ta in en hänvisning till 3 kap. 23 § utsökningsbalken. För tydlighets skull anser regeringen dock att det bör anges att ett beslut om sanktionsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken först när det har fått laga kraft. Motsvarande formulering finns i 50 d § fiskelagen som avser beslut om sanktionsavgifter för yrkesfiskare.

5.1.11 Preskription av beslut om avgift

Regeringens förslag: En sanktionsavgift ska kunna beslutas bara om den som anspråket riktas mot har getts tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen skedde.

En beslutad sanktionsavgift ska falla bort om beslutet om avgift inte har verkställts inom fem år från det att beslutet har fått laga kraft.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Behovet av att ingripa mot överträdelser minskar över tid. Därtill är det rimligt att den som begått en överträdelse vid någon tidpunkt ska kunna inrätta sig efter att det inte blir någon reaktion från samhällets sida i anledning av överträdelsen. I straffrätten finns det därför bestämmelser om åtals- respektive påföljds-preskription (35 kap. brottsbalken). Då sanktionsavgifterna uppvisar stora likheter med ett bötesstraff bör det även för sanktionsavgifter finnas bestämmelser om under hur lång tid ansvar kan utkrävas och beslutade avgifter kan inkrävas. Sådana bestämmelser finns för sanktionsavgifter på yrkesfiskets område (50 f och 50 g §§ fiskelagen) men också på andra områden.

De överträdelser som föreslås kunna leda till sanktionsavgift kan i dag medföra böter eller fängelse i högst ett år. Tiden för åtalspreskription för dessa brott är två år och tiden för påföljds-preskription är fem år. Det är lämpligt att reglerna om preskriptionstid enligt brottsbalken får tjäna som underlag vid bedömningen av preskriptionstider för sanktionsavgifterna.

5.1.12 Överklagande av beslut om avgift

Regeringens bedömning: Beslut om sanktionsavgift bör överklagas till allmän förvaltningsdomstol i enlighet med gällande bestämmelser i lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har invänt mot bedömningen men *Kammarrätten i Jönköping*, *Förvaltningsrätten i Jönköping* och *Förvaltningsrätten i Göteborg* har påtalat att förslaget att överträdelser som i dag är straffbelagda ska omfattas av systemet med sanktionsavgifter kan komma att medföra en ökning av antalet överklaganden till de allmänna förvaltningsdomstolarna i Jönköping och Göteborg som i sin tur kan medföra behov av ökade resurser.

Skälen för regeringens bedömning: Av 13 § lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken framgår att en myndighets beslut i ett särskilt fall får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Denna ordning bör gälla även för beslut om sanktionsavgift.

Enligt 14 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar gäller att om det i lag eller annan författning föreskrivs att talan ska väckas vid eller beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol, ska det göras vid en förvaltningsrätt. Vidare gäller enligt 14 § andra stycket att ett beslut ska överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först prövats, om det inte för ett visst slag av mål föreskrivs annat i lag eller förordning. Detta betyder att Havs- och vattenmyndighetens beslut om sanktionsavgift kommer att överklagas till Förvaltningsrätten i Göteborg och att Jordbruksverkets beslut kommer att överklagas till Förvaltningsrätten i Jönköping.

En bedömning av förslaget förväntade konsekvenser för domstolarna görs i avsnitt 7.1.4.

5.2 Ändrad utformning av bestämmelsen om vite och straff

<p>Regeringens förslag: Om ett vite har dömts ut ska det inte få dömas till ansvar för samma gärning.</p>
--

Kompletterande promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som har yttrat sig över förslaget i den kompletterande promemorian tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 12 § lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken döms inte till ansvar enligt lagens straffbestämmelse för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande eller vitesförbud om föreläggandet eller förbudet har överträtts. Bestämmelsen bör utformas på samma sätt som den föreslagna bestämmelsen avseende vite och sanktionsavgift, som har behandlats i avsnitt 5.1.4. Det kan därigenom dömas till ansvar om ett föreläggande eller förbud överträtts, men vitet inte har dömts ut. Det kan däremot i en sådan situation inte komma i fråga att i ett senare skede döma ut vitet.

5.3 Anpassning till Lissabonfördraget och andra följändringar

Regeringens förslag: ”EG:s förordningar” ska ändras till ”EU:s förordningar”.

”Fisk och fiskprodukter” ska ersättas med ”fiskeri- och vattenbruksprodukter”.

”Strukturåtgärder för fiskerinäringen” ska ersättas med ”stöd för åtgärder inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och den integrerade havspolitikerna”.

”För annan verksamhet som inte utgör yrkesmässigt fiske enligt fiskelagen (1993:787)” ska ersättas med ”för annan verksamhet än fiske”.

”EG:s institutioner” ska ändras till ”Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten”.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag

Lissabonfördraget

Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen trädde i kraft den 1 december 2009. Fördraget innehåller ändringar i och tillägg till de grundläggande fördragen och vissa protokoll som hör till dem. Innebörden av Lissabonfördraget och de huvudsakliga ändringarna och tilläggen i förhållande till nu gällande fördrag samt ändringar i lagen (1994:1500) med anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen har redovisats i regeringens proposition 2007/08:168 Lissabonfördraget (bet. 2008/09:UU8, rskr. 2008/09:64).

Ikraftträdandet av Lissabonfördraget innebär att ett antal följändringar behöver göras i svenska författningar. Hänvisningar i svenska författningar till benämningar som ändrats genom Lissabonfördraget bör därmed ersättas med nya benämningar. Europeiska gemenskapen heter nu Europeiska unionen, varför alla hänvisningar till ”EG” måste ersättas med ”EU”.

EU-förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

I både fiskelagen och lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken används begreppet ”EG-förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken”. Vilka förordningar som detta begrepp avser anges inte uttryckligen i lagarna. I förarbetena till lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken angavs att begreppet var en sammanfattande beteckning för alla rättsakter som avser de tre delarna av den gemensamma fiskeripolitiken, nämligen resurspolitiken, marknadsregleringen och – det som vid tiden för lagens införande kallades – strukturpolitiken (prop. 1994/95:75 s. 40). Förordningarna är

flera till antalet och åtföljs av olika tillämpningsförfordningar. Praktiska skäl talar därför att det även fortsättningsvis ska användas en samlad beteckning för samtliga dessa förfordningar. Beteckningen ”EG-förfordningar” bör dock ersättas med ”EU-förfordningar”.

”EG:s institutioner” ersätts med ”Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten”.

I fråga om ”EG:s institutioner” som används i 7 § lagen om EG:s förfordningar om den gemensamma fiskeripolitiken bedöms det inte vara lämpligt att ändra till ”EU:s institutioner”. Det bör i stället specificeras vilka av EU:s institutioner som enligt paragrafen ska få det tillträde till platser och de upplysningar som övriga tillsynsmyndigheter har rätt till. I det här fallet är det fråga om att möjliggöra för berörda revisionsenheter samt Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) att utföra kontroller och inspektioner av åtgärder som medfinansieras av EU:s budget. Både berörda revisionsenheter och Olaf ingår i Europeiska kommissionen. Det är också fråga om att ge Europeiska revisionsrätten tillgång till de platser och uppgifter som behövs för granskningen av EU:s finanser. Mot denna bakgrund bör ”EG:s institutioner” ersättas med ”Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten”.

Andra följdändringar

Utöver de ändringar som bör göras med anledning av Lissabonfördraget bör andra följdändringar, främst redaktionella ändringar, göras.

I lagen om EG:s förfordningar om den gemensamma fiskeripolitiken återfinns uttrycket ”fisk och fiskprodukter” i ett antal paragrafer, t.ex. i 3 § där det föreskrivs en uppgiftsskyldighet för näringsidkare som tar befattning med fisk och fiskprodukter och i 6 § där tillsynsmyndigheten ges rätt att få tillträde till fartyg, fordon, områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där fisk och fiskprodukter hanteras.

I de tidigare marknadsreglerande förfordningarna på fiskets område omfattades vattenbruksprodukter av uttrycket ”fiskeriprodukter”. Enligt artikel 1 i rådets förordning (EEG) nr 3759/92 av den 17 december 1992 om den gemensamma organisationen av marknaden för fiskeri- och vattenbruksprodukter avsågs med uttrycket fiskeriprodukter ”fångstprodukter och vattenbruksprodukter”. Den förordningen ersattes senare av rådets förordning (EG) nr 104/2000 av den 17 december 1999 om den gemensamma organisationen av marknaden för fiskeri- och vattenbruksprodukter, där det enligt artikel 1 med ”fiskeriprodukter” avsågs ”såväl produkter som fångats vid havs- eller insjöfiske som produkter från vattenbruk”. I lagen om EG:s förfordningar om den gemensamma fiskeripolitiken kom uttrycket ”fisk och fiskprodukter” att användas.

Enligt artikel 5 i marknadsordningen används uttrycket ”fiskeriprodukter” för att beteckna såväl vattenlevande organismer som produkter framställda därav. Uttrycket ”vattenbruksprodukter” definieras som vattenlevande organismer som, oavsett i vilket stadium i livscykel som de befinner sig i, erhålls genom vattenbruksverksamhet. Begreppet ”fisk och fiskprodukter” bör anpassas till de uttryck som används i EU-rätten.

Eftersom det i marknadsordningen nu görs en uppdelning mellan fiskeriprodukter och vattenbruksprodukter bör uttrycket ”fisk och fiskprodukter” ändras till ”fiskeri- och vattenbruksprodukter”. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Uttrycket ”Strukturåtgärder för fiskerinäringen” i 1 § andra stycket 2 lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken är föråldrat och bör ersättas med ”stöd för åtgärder inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och den integrerade havspolitikerna”. Det nuvarande finansiella instrumentet på fiskets område – den Europeiska havs- och fiskerifonden – avser inte bara strukturåtgärder för fiskerinäringen utan även stödåtgärder med andra syften. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 av den 15 maj 2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2328/2003, (EG) nr 861/2006, (EG) nr 1198/2006 och (EG) nr 791/2007 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1255/2011 (havs- och fiskerifondsförordningen) möjliggör Europeiska havs- och fiskerifonden stöd för åtgärder inom ramen för såväl den gemensamma fiskeripolitiken som den integrerade havspolitikerna. Det föreslagna uttrycket ”stöd för åtgärder inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och den integrerade havspolitikerna” avser således täcka havs- och fiskerifondsförordningen och dess samtliga tillämpningsförfattningar samt även de delar av tidigare stödförfattningar som ännu inte upphört att gälla och som enligt 2 § lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken kan behöva kompletteras med nationella föreskrifter.

Enligt 3 § lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken omfattar bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet verksamhet som inte utgör yrkesmässigt fiske enligt fiskelagen (1993:787). Genom ändringar i fiskelagen har begreppen yrkesfiskelicens och yrkesmässigt fiske utmönstrats ur lagen och ersatts av begreppen fiskelicens och personlig fiskelicens (se prop. 2013/14:184). Det sätt på vilket bemyndigandet i 3 § avgränsas bör därför ändras. Avgränsningen tjänar syftet att tydliggöra att bestämmelser som gäller fiskare regleras i fiskelagen medan bestämmelser för andra aktörer på fiskets område regleras i lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken. Uttrycket ”för verksamhet som inte utgör yrkesmässigt fiske enligt fiskelagen (1993:787)” i 3 § kan därför lämpligen bytas ut mot ”för annan verksamhet än fiske”.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringarna i lagarna ska träda i kraft den 1 augusti 2016.

I fråga om överträdelse som har skett före de nya bestämmelsernas ikraftträdande ska äldre bestämmelser tillämpas.

Promemorians förslag: Enligt promemorian skulle ändringarna träda i kraft den 1 januari 2016. I övrigt överensstämmer promemorians förslag med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Införandet av ett system med sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare som föreslås i promemorian innebär att vissa överträdelse ska överföras från det straffrättsliga området till ett system med sanktionsavgifter. De relevanta överträdelse avkriminaliseras. Om frågan hur överträdelse som har begåtts före ikraftträdandet ska behandlas lämnas oreglerad innebär detta att de inte kan beivras.

Enligt 5 § andra stycket lagen (1964:163) om införande av brottsbalken ska straff bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs men om annan lag gäller när dom meddelas, ska den lagen tillämpas, om den leder till frihet från straff eller till lindrigare straff. Den sanktionsavgift som föreslås ersätta straffpåföljden är formellt att anse som lindrigare. Detta bör normalt få genomslag bakåt i tiden. Det bedöms dock vara mest ändamålsenligt att inte ge bestämmelse om sanktionsavgift retroaktiv effekt. Det finns inte heller något formellt hinder mot att i en övergångsbestämmelse göra undantag från regeln i 5 § andra stycket lagen om införande av brottsbalken. Skälet till att överföra vissa överträdelse från det straffrättsliga området till ett system med sanktionsavgifter är inte en förändrad syn på överträdelse i sig. Att bestämmelse om avkriminaliseras ska inte ses som en indikation på att överträdelse bedöms lindrigare utan syftet är i stället att effektivisera sanktionssystemet. Den lindrigaste lagens princip gör sig således inte särskilt starkt gällande. Bedömningen är att det inte är aktuellt att låta de föreslagna bestämmelse få retroaktiv effekt. Äldre bestämmelse bör därför tillämpas på överträdelse som skett före den nya lagens ikraftträdande.

7 Konsekvenser

7.1 Konsekvenser för det allmänna

7.1.1 Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket

Förslaget att utvidga det sanktionsavgiftssystem som i dag gäller för yrkesfiskare till andra aktörer innebär att Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket inom sina verksamhetsområden ska besluta om sanktionsavgifter. Det är svårt att bedöma hur många sanktionsavgifter som kommer att beslutas. Avsikten är att det ska bli enkelt att snabbt och utan större resursåtgång avgöra ärenden om sanktionsavgifter. På Havs- och vattenmyndigheten finns sedan tidigare en fungerande ordning för att besluta om sanktionsavgifter vilket innebär att myndigheten kan utnyttja befintliga IT-system och befintlig personal i arbetet med de nya uppgifter som myndigheten enligt förslaget ska hantera. Enligt den ansvarsfördelning som redovisats i avsnitt 5.1.6 ska Jordbruksverket enbart besluta om sanktionsavgifter för överträdelser i fråga om märkningskrav. De tillkommande uppgifterna är begränsade och den föreslagna avkriminaliseringen av de överträdelser som ska omfattas av sanktionsavgiftssystemet innebär att Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket inte längre kommer att vara skyldiga att upprätta åtalsanmälningar. Sammantaget görs bedömningen att de tillkommande uppgifterna får hanteras inom ramen för myndigheternas befintliga anslag.

7.1.2 Kronofogdemyndigheten

Förslagets eventuella konsekvenser för arbetsbelastningen hos Kronofogdemyndigheten bedöms bli marginella, och i vart fall inte större än att de kan hanteras inom givna resursramar för myndigheten.

7.1.3 Polis och åklagare

Givet att flera överträdelser som i dag är straffbelagda framöver i stället kommer att omfattas av ett system med sanktionsavgifter bedöms förslaget kunna innebära lättnader för polisen och Åklagarmyndigheten.

7.1.4 Domstolar

Förslaget att avkriminalisera ett antal överträdelser torde innebära en viss lättnad för de allmänna domstolarna eftersom målhanteringen överförs till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Överklagandena kommer att koncentreras till domstolarna i Göteborg och Jönköping eftersom det är där ärendena om sanktionsavgifter prövas (se mer om detta i avsnitt 5.1.12). Det är svårt att med säkerhet bedöma hur många överklaganden som det föreslagna systemet med sanktionsavgifter kan komma att medföra. Med tanke på att det är ett begränsat antal aktörer som berörs av förslaget kan antalet överklaganden förväntas bli få. Viss ledning kan

hämtas genom jämförelse med det befintliga systemet med sanktionsavgifter för yrkesfiskare. Enligt uppgifter från Havs- och vattenmyndigheten uppgår antalet beslut om sanktionsavgifter för yrkesfiskare till i genomsnitt omkring 100 per år. Av dessa överklagas normalt omkring 20 ärenden per år, dvs. 20 procent. Jordbruksverket planerade för 2015 att genomföra uppskattningsvis 150 kontroller av kvalitetsnormer och andra bestämmelser av handeln med fiskeriprodukter, som omfattas av det nu föreslagna sanktionsavgiftssystemet. Verkets erfarenheter av tidigare kontroller är att det i 90 procent av kontrolltillfällena kan konstateras någon form av avvikelse. För i år skulle samma grad av avvikelse leda till att 135 av 150 kontroller skulle medföra ett beslut om sanktionsavgift. Om man antar att överklagandefrekvensen blir samma som för sanktionsavgiftssystemet för yrkesfiskare, dvs. 20 procent, skulle 27 av dessa 135 beslut överklagas. Då denna jämförelse baseras på uppskattningar från myndigheternas sida måste den bedömas med försiktighet. Den kan emellertid ge en fingervisning i fråga om antalet förväntade överklaganden enligt det föreslagna systemet. Eventuella merkostnader för de allmänna förvaltningsdomstolarna kan därmed förväntas bli begränsade och kunna rymmas inom befintlig budgetram.

7.2 Konsekvenser för enskilda

Förslaget att överföra vissa överträdelser från det straffrättsliga systemet till ett system med sanktionsavgifter innebär att samma aktörer som i dag kan dömas till straff – enskilda företag – i stället kommer att kunna påföras sanktionsavgifter. Det huvudsakliga syftet med förslaget är att åstadkomma ett mer effektivt sanktionssystem än vad som gäller i dag, något som inte bedöms vara möjligt att åstadkomma utan den föreslagna ändringen. En utförligare redogörelse för förslaget finns i avsnitt 5.1.1.

Som framgår av avsnitt 5.1.1 innebär förslaget att det i regeringens föreskrifter ska fastställas vilka överträdelser som ska leda till sanktionsavgift och med vilka belopp. De kostnadsmässiga konsekvenserna för de berörda företagen kommer att variera beroende på vilken typ av överträdelse som det är fråga om. Avgiftens storlek ska vara lägst 1 000 kronor och högst 50 000 kronor. Man skulle ha kunnat utforma systemet med sanktionsavgifter delvis annorlunda, t.ex. genom att i lagen räkna upp vilka överträdelser som ska leda till sanktionsavgifter men det föreslagna sättet bedöms vara det mest ändamålsenliga med hänsyn till att unionsbestämmelserna på fiskets område ändras mycket ofta. Vid utformningen av förslaget har särskild hänsyn tagits till vikten av att säkerställa att sanktionerna på fiskets område upplevs som lämpliga och proportionella för dem som berörs. Av avsnitt 5.1.3 framgår att avgiftens storlek ska bestämmas med hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och till betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser. Detta innebär att en felmärkning som kan anses ha stora effekter på konkurrensen och som gränsar till bedrägeri ska kunna leda till högre avgifter än en mindre allvarlig överträdelse. Vidare ska en avgift inte tas ut om det skulle vara oskäligt att göra så. Exempelvis ska en allvarlig sjukdom som förhindrat någon att uppfylla en skyldighet och som kan stärkas genom sjukintyg

inte leda till sanktionsavgift. I avsnitt 5.1.5 redovisas utförligt de omständigheter som kan medföra avgiftsbefrielse.

Såsom beskrivits i avsnitt 5.1.1 är förslaget en följd av kravet i artikel 89 i kontrollförordningen på effektiva sanktioner för överträdelser av bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken. Kravet innebär att samtliga medlemsstater är skyldiga att se till att överträdelser systematiskt leder till administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med nationell rätt. Förslaget bedöms därför inte påverka konkurrenssituationen.

Det föreslagna sanktionsavgiftssystemet berör ett flertal olika företag. Dessa är följande:

- aktörer som enligt artikel 57 i kontrollförordningen ansvarar för inköp, försäljning, lagring eller transport av partier med fiskeri- och vattenbruksprodukter och som ska kunna bevisa att produkterna uppfyller minimihandelsnormerna (i fråga om märkningskrav) i alla led,
- aktörer som enligt artikel 58 i kontrollförordningen ansvarar för märkning av fiskeri- och vattenbruksprodukter för att garantera spårbarhet i alla led av produktion, bearbetning och distribution från fångsten eller skörden till detaljhandelsskedet,
- registrerade köpare, registrerade auktionsinrättningar eller andra av medlemsstaterna auktoriserade organ eller personer med en årlig ekonomisk omsättning vid första försäljningar av fiskeriprodukter på under 200 000 EUR som ansvarar för det första utsläppandet på marknaden av fiskeriprodukter som landas i en medlemsstat, dvs. den som i första handelsledet köper eller förmedlar försäljning av fångst av fiskeriprodukter (s.k. förstahandsmottagare). Enligt artiklarna 62–65 i kontrollförordningen finns krav på sådana aktörer att lämna en avräkningsnota till de behöriga myndigheterna som bl.a. anger vad som har köpts, vem som har sålt, vikten på det som köpts och priset. Samma aktörer är enligt artiklarna 66 och 67 i kontrollförordningen skyldiga att upprätta en deklaration om övertagande om fiskeriprodukterna är avsedda att säljas i ett senare skede.
- transportörer som enligt artikel 68 i kontrollförordningen ansvarar för att fiskeriprodukter som landas i gemenskapen, för vilka varken en avräkningsnota eller en deklaration om övertagande har lämnats och som transporteras till en annan plats än landningsplatsen, ska åtföljas av ett dokument utarbetat av transportören fram till dess att den första försäljningen har ägt rum,
- importörer av fiskeriprodukter till Sverige från tredje land som ansvarar för att uppvisa fångstintyg enligt artiklarna 12 och 16 i IUU-förordningen.

De nämnda grupperna av berörda aktörer utgör inte några tydligt avgränsade kategorier och det finns inte heller några samlade, officiella uppgifter om hur många och hur stora de är. Befintliga uppgifter från ansvariga myndigheter ger emellertid en fingervisning om antalet berörda företag och visar att det är fråga om både stora och små företag. Antalet företag som berörs av kravet på spårbarhet enligt artikel 58 i kontrollförordningen är omkring 350. Fyra av dessa företag omsätter mer än 400 miljoner kronor årligen medan hälften av dem omsätter mindre än 5 miljoner kronor årligen. Övriga företag omsätter mindre än

100 miljoner kronor. Enligt uppgifter från år 2014 var de förstahandsmottagare som enligt artikel 57 och artiklarna 62–65 i kontrollförordningen berörs av förslaget 127 till antalet. Bland dessa hanterade de tio största företagen under 2014 fiskeriprodukter till ett värde som överstiger 10 miljoner kronor medan motsvarande siffra för övriga företag låg mellan 1–10 miljoner kronor. Därtill finns det uppskattningsvis omkring ett tiotal aktörer som omfattas av kravet på transportdokument enligt artikel 68 i kontrollförordningen. Slutligen är antalet importörer som enligt artikel 57 i kontrollförordningen och artiklarna 12 och 16 i IUU-förordningen berörs av förslaget omkring 200. Det saknas närmare uppgifter om transportörer och importörer. Den omständigheten att vissa av de företag som berörs av förslaget är små har inte föranlett några särskilda hänsyn vid utformningen av de aktuella lagändringarna. Sanktionsavgiftssystemet bygger på att endast sådana överträdelse som typiskt sett är lätta att konstatera utan någon mer ingående utredning och som avser regler som är klara och tydliga för den enskilde ska kunna leda till sanktionsavgift. Samtliga berörda företag bedöms därför ha lika möjligheter att följa reglerna. Närmare information om systemet kommer därtill att ges av de ansvariga myndigheterna när systemet börjar gälla. De nu föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 augusti 2016 (se mer om övervägandena kring tidpunkten för ikraftträdande i avsnitt 6).

8 Författningskommentar

8.1 Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)

22 §

Ändringen innebär att ordet yrkesfiskelicens byts ut mot fiskelicens och personlig fiskelicens. Detta är en följd av ändringarna i systemet för fiskelicenser som infördes genom lag (2014:1026) om ändring i fiskelagen. Bakgrunden till ändringarna beskrivs utförligt i regeringens proposition 2013/14:184.

58 §

I samband med ändringar som gjordes genom lag (2014:1026) om ändring i fiskelagen föll paragrafens andra stycke felaktigt bort. Stycket återinförs. I stycket anges att ett beslut att tilldela prickar och återkalla tillstånd eller licens gäller omedelbart, om inte annat beslutas, och att tiden för återkallelse räknas från den dag som anges i beslutet, dock tidigast från delgivningen av beslutet. Bestämmelsen kommenteras utförligt i regeringens proposition 2011/12:137 Införande av ett pricksystem på fiskets område.

8.2 Förslag till lag om ändring i lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

Författningsrubriken

Rubriken anpassas till Lissabonfördraget. ”EG:s förordningar” ersätts med ”EU:s förordningar”.

1 §

I *första stycket* ersätts ”EG:s gemensamma fiskeripolitik” med ”EU:s gemensamma fiskeripolitik” med anledning av Lissabonfördraget. I övrigt ersätts ”skall” med ”ska”.

I *andra stycket* ersätts ”EG:s förordningar” med ”EU:s förordningar”. I punkt 2 ersätts ”strukturåtgärder för fiskerinäringen” med ”stöd för åtgärder inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och den integrerade havspolitiken”. Uttrycket avser att täcka såväl stödåtgärder inom ramen för Europeiska havs- och fiskerifonden som äldre stödordningar som ännu inte upphört att gälla och som enligt 2 § kan behöva kompletteras med nationella föreskrifter. Ekonomiskt stöd från Europeiska havs- och fiskerifonden avser inte bara som tidigare strukturåtgärder utan även åtgärder som har helt andra syften än strukturanpassning. Därtill innefattas i uttrycket även stöd för åtgärder inom ramen för den integrerade havspolitiken, vilket möjliggörs genom Europeiska havs- och fiskerifonden. I punkt 3 har ”fisk och fiskprodukter” ersatts med ”fiskeri- och vattenbruksprodukter”. I artikel 5 a i marknadsordningen definieras fiskeriprodukter och vattenbruksprodukter var för sig. Vattenbruksprodukter ingick tidigare i ordet ”fiskeriprodukter”.

I *tredje stycket* ersätts ”EG:s förordningar” med ”EU:s förordningar”.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.3.

2 §

I *första stycket* ersätts ”EG:s förordningar” med ”EU:s förordningar” med anledning av Lissabonfördraget. I övrigt ändras bestämmelsen endast redaktionellt.

3 §

I paragrafen ersätts ”för verksamhet som inte utgör yrkesmässigt fiske enligt fiskelagen (1993:787)” med ”i fråga om annan verksamhet än fiske”. ”Fisk eller fiskprodukter” ersätts med ”fiskeri- och vattenbruksprodukter”. Se kommentaren till 1 § avseende användningen av ”fiskeri- och vattenbruksprodukter” i stället för ”fisk” och ”fiskprodukter”. ”EG:s förordningar” ersätts med ”EU:s förordningar” med anledning av Lissabonfördraget. I övrigt görs redaktionella ändringar. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.3.

4 §

I *första stycket* ersätts ”EG:s förordningar” med ”EU:s förordningar” med anledning av Lissabonfördraget.

I *tredje stycket* görs redaktionella ändringar.

5 §

I *första stycket* ersätts ”EG:s förordningar” med ”EU:s förordningar” med anledning av Lissabonfördraget. ”Skall efterlevas” ersätts med ”ska följas”.

I *andra stycket* görs redaktionella ändringar.

6 §

I *första stycket* ersätts ”fisk och fiskprodukter” med ”fiskeri- och vattenbruksprodukter”. Se kommentaren till 1 § avseende användningen av ”fiskeri- och vattenbruksprodukter” i stället för ”fisk och fiskprodukter”. I övrigt ändras bestämmelsen endast redaktionellt.

7 §

”EG:s institutioner” ersätts med ”Europeiska kommissionen” och ”Europeiska revisionsrätten”. Ändringen klargör vilka av EU:s institutioner som enligt paragrafen ska ges samma rätt som tillsynsmyndigheten har enligt 6 § första och andra styckena att få tillträde till platser där fiskeri- och vattenbruksprodukter hanteras och att på begäran få de upplysningar och handlingar samt att få göra undersökningar och ta prover. I det här fallet är det fråga om att möjliggöra för berörda revisionsenheter inom Europeiska kommissionen samt Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf), som också är en del av kommissionen, att utföra kontroller och inspektioner av åtgärder som medfinansieras av EU:s budget. Dessutom ges Europeiska revisionsrätten tillgång till de platser och uppgifter som behövs för granskningen av EU:s finanser (jfr artikel 285 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). I övrigt ändras ”av institutionerna utsedda inspektörer” till ”för inspektörer som utsetts av dessa institutioner”. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.3.

8 §

”EG:s förordningar” ersätts med ”EU:s förordningar” med anledning av Lissabonfördraget. I övrigt ändras bestämmelsen endast redaktionellt.

10 §

”EG:s förordningar” ersätts med ”EU:s förordningar” med anledning av Lissabonfördraget. I övrigt ändras bestämmelsen endast redaktionellt.

10 a §

Paragrafen är *ny*. I *första stycket* bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om att den som överträtt bestämmelser om uppgiftsskyldighet eller märkningskrav i EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter meddelade med stöd av 2 och 3 §§ ska betala en sanktionsavgift. Sådana överträdelse är i dag straffbelagda enligt 11 § lagen om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken. Överträdelse av bestämmelser om uppgiftsskyldighet lyfts bort från det straffbara området i 11 § medan överträdelse av

bestämmelser om krav på märkning även fortsatt kommer vara straffbelagda. Ett nytt stycke som reglerar dubbla sanktioner införs därför i 11 §. Vilka överträdelse som kan leda till sanktionsavgifter kommer att preciseras på förordningsnivå. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.1.1.

I *andra stycket* anges att avgiftens storlek ska framgå av regeringens föreskrifter. Avgiften ska uppgå till minst 1 000 kronor och högst 50 000 kronor. När regeringen meddelar föreskrifter om avgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och till betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser. Det anges i *tredje stycket* att sanktionsavgiften ska tillfalla staten. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.1.3.

10 b §

Paragrafen är *ny*. I *första stycket* föreskrivs att sanktionsavgift ska tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.1.2.

I *andra stycket* anges att sanktionsavgift inte ska tas ut om det är oskäligt. För att motverka tillämpningssvårigheter har bestämmelsen kompletterats med en exemplifiering av omständigheter som särskilt ska beaktas vid prövningen av om det skulle vara oskäligt att ta ut avgiften. Det anges att det särskilt ska beaktas om överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte förmått att på egen hand göra det som ålegat honom eller henne och inte heller förmått att uppdra åt någon annan att göra det. Det ska vidare särskilt beaktas om överträdelsen annars berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken kunnat eller borde ha förutsett och inte heller kunnat påverka. Därtill ska det särskilt beaktas vad den avgiftsskyldige gjort för att undvika att en överträdelse skulle kunna inträffa, samt om det är fråga om en enstaka överträdelse som saknar betydelse i kontrollhänseende eller är obetydlig med hänsyn till syftet med den bestämmelse som överträtts. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.1.5.

10 c §

Paragrafen är *ny*. I *första stycket* anges att den myndighet som regeringen bestämmer ska besluta om sanktionsavgift. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.1.6.

I paragrafens *andra stycke* anges att den som anspråket riktas mot ska ges tillfälle att yttra sig innan sanktionsavgift beslutas. Vidare anges att om detta inte har skett inom två år från det att överträdelsen skedde ska sanktionsavgift inte få beslutas. Bestämmelsen syftar till att ge den avgiftsskyldige möjlighet att påtala eventuella felaktigheter och omständigheter i utredningsmaterialet som kan utgöra skäl för befrielse från avgift innan beslut fattas. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.1.7.

10 d §

Paragrafen är *ny* och föreskriver att sanktionsavgift inte får beslutas för en gärning för vilken vite dömts ut. Bestämmelsen syftar till att motverka att dubbla sanktioner, dvs. vite och sanktionsavgift, förekommer för en och samma gärning. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.1.4.

10 e §

Paragrafen är *ny*. Det föreskrivs att ett beslut om sanktionsavgift får verkställas enligt utsköningsbalken när det har fått laga kraft. Beslutet om sanktionsavgift ska alltså ses som en exekutionstitel på grundval av vilken verkställighet enligt utsköningsbalken får äga rum. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.1.10.

10 f §

Paragrafen är *ny* och föreskriver att ett beslut om sanktionsavgift faller bort om beslutet inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fått laga kraft. Bestämmelsen fastställer alltså en preskriptionstid för överträdelse som ska leda till sanktionsavgift. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.1.11.

11 §

I *första stycket* stryks ordet uppgiftsskyldighet. Detta innebär att brott mot EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter meddelade med stöd av denna lag i fråga om uppgiftsskyldighet inte längre kommer att vara straffbelagda. I paragrafen straffbeläggs fortsättningsvis endast brott mot EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter meddelade med stöd av denna lag i fråga om kvalitetsnormer eller andra bestämmelser om handeln med fiskeri- och vattenbruksprodukter. I samma stycke ersätts ”EG:s förordningar” med ”EU:s förordningar” med anledning av Lissabonfördraget. Dessutom ersätts ”fisk och fiskprodukter” med ”fiskeri- och vattenbruksprodukter”. För en förklaring till detta, se kommentaren till 1 §.

Ett *andra stycke* införs med innebörden att det inte ska dömas till ansvar enligt första stycket om gärningen kan leda till sanktionsavgift enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 10 a §. Bestämmelsen är motiverad av att dubbla sanktioner, dvs. straff och sanktionsavgift, inte bör förekomma för en och samma gärning. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.1.4.

12 §

Ändringen innebär att det endast är för det fall att vitet har dömts ut som det inte döms till ansvar för samma gärning. Enligt bestämmelsens nuvarande lydelse döms det inte till ansvar om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts, för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet. Med den ändrade utformningen kan det alltså dömas till ansvar om ett föreläggande eller förbud överträtts, men vitet inte har dömts ut. I *andra stycket* ersätts ”skall” med ”ska”. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 6.

Sammanfattning av promemorian Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15)

I promemorian föreslås ändringar i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken som innebär att det införs ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att andra aktörer än yrkesfiskare ska kunna påföras sanktionsavgifter. Ändringarna innebär att sådana överträdelser i fråga om uppgiftsskyldighet och märkningskrav som hittills varit straffbelagda i lagen i stället ska medföra sanktionsavgift. Det föreslås även bestämmelser som reglerar frågor om subjektivt ansvar, avgiftsbefrielse i vissa fall, rätt för den avgiftsskyldige att yttra sig, verkställighet och preskription. Slutligen görs ändringar med anledning av Lissabonfördraget, reformen av den gemensamma fiskeripolitiken och tidigare genomförda ändringar i fiskelagen (1993:787).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Sammanfattning av författningsförslagen i promemorian Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15)

Bilaga 2

Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)

Häri genom föreskrivs i fråga om fiskelagen (1993:787) att 22 och 58 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som innehar *yrkesfiskelicens enligt 30 §* eller som utan stöd av sådan licens fiskar för att sälja fångsten att lämna uppgifter om

1. fiskefartyg, fiskeredskap, fiskemetod, fångst, tid och plats för fångsten, omlastning, landning, försäljning, och

2. andra förhållanden *rörande* fisket som är av betydelse för tillämpningen av *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att ett fiskefartyg *skall* ha utrustning som automatiskt via satellit överför information om fartyget.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som innehar *fiskelicens eller personlig fiskelicens* eller som utan stöd av sådan licens fiskar för att sälja fångsten att lämna uppgifter om

1. fiskefartyg, fiskeredskap, fiskemetod, fångst, tid och plats för fångsten, omlastning, landning, försäljning, och

2. andra förhållanden *som rör* fisket *och* som är av betydelse för tillämpningen av *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att ett fiskefartyg *ska* ha utrustning som automatiskt via satellit överför information om fartyget.

58 §

Den myndighet som regeringen bestämmer prövar frågor om tilldelning av prickar, om återkallelse av fiskelicens, personlig fiskelicens och särskilt tillstånd enligt 21 §, om förbud att verka som befälhavare, om interimistiska beslut som avser prickar, återkallelse eller förbud och om indragning eller begränsning av tillåtna fiskedagar enligt 52–56 och 57 a §§.

Ett sådant beslut gäller omedelbart, om inte något annat beslutas. Tiden för återkallelse

*räknas från den dag som anges i
beslutet, dock tidigast från del-
givningen av beslutet.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

Bilaga 2

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

dels att rubriken till lagen, 1–4, 6–8, 10 och 11 §§ samt rubriken närmast före 11 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fem nya paragrafer, 11 a–11 e §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

Lag om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

1 §

I denna lag ges bestämmelser som behövs för att *EG:s* gemensamma fiskeripolitik *skall* kunna genomföras i Sverige.

Med *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken avses i denna lag *EG:s* förordningar om

1. åtgärder för bevarande och förvaltning av fiskresurserna,

2. strukturåtgärder för fiskerinäringen, och

3. marknadsreglering av fisk och fiskeriprodukter.

Denna lag tillämpas inte i fråga om sådana bestämmelser i *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken som helt faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen (2006:804).

I denna lag ges bestämmelser som behövs för att *EU:s* gemensamma fiskeripolitik *ska* kunna genomföras i Sverige.

Med *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken avses i denna lag *EU:s* förordningar om

1. åtgärder för bevarande och förvaltning av fiskresurserna,

2. stöd för åtgärder inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och den integrerade havspolitikerna, och

3. marknadsreglering av fiskeriprodukter.

Denna lag tillämpas inte i fråga om sådana bestämmelser i *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken som helt faller inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen (2006:804).

2 §

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får i fråga om *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken meddela föreskrifter som får finnas som komplettering till förordningarna eller som behövs för verkställigheten av förordningarna.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får i fråga om *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken meddela föreskrifter som får finnas som komplettering till förordningarna eller som behövs för verkställigheten av förordningarna.

Första stycket gäller inte föreskrifter *angående* frågor som avses i fiskelagen (1993:787).

Första stycket gäller inte föreskrifter *som gäller* frågor som avses i fiskelagen (1993:787).

3 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, för verksamhet som inte utgör yrkesmässigt fiske enligt fiskelagen (1993:787), föreskriva att en näringsidkare som tar befattning med fisk eller fiskprodukter som omfattas av EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, skall lämna uppgifter om

1. fiskefartyg, fiskeredskap, fiskemetod, fångst, tid och plats för fångsten, omlastning, landning, inköp, försäljning, import och export, och

2. andra förhållanden av betydelse för tillämpningen av förordningarna.

För annan verksamhet än fiske får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva att en näringsidkare som tar befattning med fiskeriprodukter som omfattas av EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken ska lämna uppgifter om

1. fiskefartyg, fiskeredskap, fiskemetod, fångst, tid och plats för fångsten, omlastning, landning, inköp, försäljning, import och export, och

2. andra förhållanden av betydelse för tillämpningen av förordningarna.

4 §

Tillsyn och annan kontroll av efterlevnaden av andra regler i EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken än bestämmelser om fisket och av föreskrifter meddelade med stöd av denna lag utövas av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Regeringen får föreskriva att en tillsynsmyndighet får överlåta åt någon annan myndighet att utöva viss tillsyn.

Om tillsynen överläts, *skall* vad som sägs om tillsynsmyndighet i lagen gälla även den myndighet till vilken tillsynen överläts.

Tillsyn och annan kontroll av efterlevnaden av andra regler i EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken än bestämmelser om fisket och av föreskrifter meddelade med stöd av denna lag utövas av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Om tillsynen överläts *ska det* som sägs om tillsynsmyndigheten i lagen gälla även den myndighet som tillsynen överläts *till*.

6 §

För tillsyn enligt denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till fartyg, fordon, områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där *fisk och fiskprodukter* hanteras. Tillsynsmyndigheten får göra de undersökningar och ta de prover som behövs för tillsynen utan att

För tillsyn enligt denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till fartyg, fordon, områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där *fiskeriprodukter* hanteras. Tillsynsmyndigheten får göra de undersökningar och ta de prover som behövs för tillsynen utan att

ersättning lämnas.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Den som är föremål för tillsyn *skall* tillhandahålla den hjälp som behövs för tillsynen.

Polismyndigheten *skall* på begäran lämna den hjälp som behövs vid tillsynen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får föreskriva att det tas ut avgifter för tillsynen enligt denna lag.

ersättning lämnas.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Den som är föremål för tillsyn *ska* tillhandahålla den hjälp som behövs för tillsynen.

Polismyndigheten *ska* på begäran lämna den hjälp som behövs vid tillsynen.

7 §

Bestämmelserna i 6 § första och andra styckena gäller också för *EG:s institutioner och av institutionerna utsedda inspektörer.*

Bestämmelserna i 6 § första och andra styckena gäller också för *Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten samt för inspektörer som utsetts av dessa institutioner.*

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att den som *mottar* stöd eller betalar avgifter enligt *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken *skall* föra anteckningar om mottaget stöd och betalda avgifter och att dessa anteckningar *skall* bevaras under viss tid.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att den som *tar emot* stöd eller betalar avgifter enligt *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken *ska* föra anteckningar om mottaget stöd och betalda avgifter och att dessa anteckningar *ska* bevaras under viss tid.

10 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att ränta *skall* betalas på belopp enligt *EG:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, om

1. beloppet betalas efter förfallodagen,

2. mottagaren inte är berättigad till beloppet och detta *skall återbetalas.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att ränta *ska* betalas på belopp enligt *EU:s* förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, om

1. beloppet betalas efter förfallodagen,

2. mottagaren inte är berättigad till beloppet och detta *ska betalas tillbaka.*

11 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot *EG:s* förordningar om den

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot *EU:s* förordningar om den

gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter meddelade med stöd av denna lag i fråga om

1. uppgiftsskyldighet,
2. kvalitetsnormer och andra bestämmelser för handeln med fisk och fiskprodukter.

gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter meddelade med stöd av denna lag i fråga om kvalitetsnormer och andra bestämmelser för handeln med fiskeriprodukter.

Till ansvar enligt första stycket ska det inte dömas om gärningen kan leda till sanktionsavgift enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 11 a §.

Sanktionsavgifter

11 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet att betala sanktionsavgift för den som bryter mot EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken eller föreskrifter meddelade med stöd av 2 och 3 §§ denna lag i fråga om uppgiftsskyldighet eller märkningskrav.

Avgiftens storlek ska framgå av regeringens föreskrifter. Avgiften ska uppgå till minst 1 000 kronor och högst 50 000 kronor. När regeringen bestämmer avgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och till betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

Sanktionsavgiften ska tillfalla staten.

11 b §

Sanktionsavgift ska tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet.

Sanktionsavgift ska dock inte tas ut om det är oskäligt. Vid prövningen av denna fråga ska det särskilt beaktas

1. om överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte förmått att på egen hand göra det som han eller hon varit skyldig att göra och inte heller förmått att uppdra åt någon annan att göra det,

2. om överträdelsen annars berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken kunnat förutse eller borde ha förutsett och inte heller kunnat påverka,

3. vad den avgiftsskyldige gjort för att undvika att en överträdelse skulle inträffa, eller

4. om det är fråga om en enstaka överträdelse som saknar betydelse i kontrollhänseende eller är obetydlig med hänsyn till syftet med den bestämmelse som har överträtts.

11 c §

Havs- och vattenmyndigheten och Statens jordbruksverk beslutar inom sina verksamhetsområden om sanktionsavgift.

Innan sanktionsavgift beslutas ska den som anspråket riktas mot ges tillfälle att yttra sig. Om denne inte har getts tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen skedde får någon sanktionsavgift inte beslutas.

11 d §

Ett beslut om sanktionsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken när det har vunnit laga kraft.

11 e §

Ett beslut om sanktionsavgift upphör att gälla om beslutet inte har verkställts inom fem år från det att beslutet vunnit laga kraft.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.
 2. Äldre bestämmelser gäller i fråga om överträdelser som har skett före de nya bestämmelsernas ikraftträdande.

Förteckning över remissinstanserna (Ds 2015:15)

Yttrande över promemorian Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15) har lämnats av Hovrätten över Skåne och Blekinge, Umeå tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Jönköping, Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Jönköping, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen, Statens jordbruksverk, Livsmedelsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Regelrådet, Småföretagarnas riksförbund, och Sveriges Fiskares Riksförbund.

Följande remissinstanser har beretts tillfälle att yttra sig men har avstått eller inte haft några synpunkter: Tullverket och Konsumentverket.

Följande remissinstanser har inte besvarat remissen: Polismyndigheten, Livsmedelsföretagen, Djupfrysningsbyrån, Företagarna, Transportindustriförbundet, Svensk Handel, Tullkonsult, Sveriges Åkeriföretag och Fiskbranschens Riksförbund.

Sammanfattning av kompletterande promemoria till departementspromemorian Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15)

I promemorian föreslås ytterligare ändringar i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken. Förslaget innebär att sanktionsavgift inte får beslutas för en gärning för vilken vite enligt 5 § i lagen har dömts ut. Till skillnad från motsvarande bestämmelse i fiskelagen föreslås att bestämmelsen utformas så att den tar sikte på utdömda viten, istället för om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts. Detta eftersom det är endast då ett vite har dömts ut som det kan bli aktuellt med dubbelbestraffning. Det föreslås även att den bestämmelse i lagen som reglerar förhållandet mellan vite och straff utformas på samma sätt som den föreslagna bestämmelsen avseende vite och sanktionsavgift, dvs. så att den tar sikte på utdömda viten, istället för om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts.

Sammanfattning av författningsförslagen
i kompletterande promemoria till
departementspromemorian Sanktionsavgifter
för andra aktörer på fiskets område än
yrkesfiskare (Ds 2015:15)

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EG:s
förfordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

dels att 12 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 11 e §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 e §

Om ett vite har dömts ut får inte sanktionsavgift beslutas för samma gärning.

12 §

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Om ett vite har dömts ut får det inte dömas till ansvar enligt denna lag för samma gärning.

Till ansvar enligt denna lag *skall* inte heller dömas om gärningen är ringa eller belagd med straff enligt brottsbalken, lagen (2000:1254) om straff för smuggling eller fiskelagen (1993:787).

Till ansvar enligt denna lag *ska* det inte heller dömas om gärningen är ringa eller belagd med straff enligt brottsbalken, lagen (2000:1254) om straff för smuggling eller fiskelagen (1993:787).

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2016.

Förteckning över remissinstanser till kompletterande promemoria till Ds 2015:15

Bilaga 6

Yttrande över kompletterande promemoria till departementspromemorian Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15) har lämnats av Hovrätten över Skåne och Blekinge, Umeå tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Jönköping, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Statens jordbruksverk, Havs- och vattenmyndigheten, Småföretagarnas riksförbund, Sveriges Åkeriföretag och Sveriges Fiskares Riksförbund.

Följande remissinstanser har inte besvarat remissen: Polismyndigheten, Livsmedelsföretagen, Företagarna, Transportindustriförbundet, Svensk Handel och Fiskbranschens Riksförbund.